

КАДА ПРОГОВОРЕ ИСТИНА И ПРАВДА

Усклађивањем месечних примања војних пензионера завршена је прва етапа у остваривању законом утврђених права. Предстоје још многи напори да се урушена егзистенцијана стварност пензионисаних официра и подофицира реконструише у складу са позитивним прописима.

Поткрај ове године збила су се два значајна догађаја за војнопензионерску популацију: држава је коначно преломила и одлучила да усклади војне пензије и у једној рати исплати окрњени део месечних припадности од 1. јануара 2008. године, а поштујући горду историју српског народа увела још један војни празник – Дан војних ветерана.

Признавање права војним пензионерима на ванредно усклађивање месечних примања за 11,06 одсто вероватно ће ући у анале домаћег правосудја као нешто што је још у часу одлуке (пре готово осам година) о ванредном усклађивању пензија било јасно, али је део високопозиционираних и утицајних чиновника био против тога да се ускладе и војне пензије. По свему судећи најупорнији и најгрлатији да се војним пензионерима оспори законом утврђено право био је тадашњи министар одбране. Нису се прославили ни потоњи чиновници ни ресорни министри, јер су упорно истрајавали у неправди, наносећи штету не само војним пензионерима већ превасходно држави. Гомилале су се камате, нарастали судски трошкови, незадовољство оштећених бивало је све веће, укупна „клина“ све неповољнија.

А министри, уместо да проблем реше, као да су се утврђивали у неразумним и нехуманим изјавама, од којих је култна она да ће проблем војних пензија решити биологија. Ништа мање разорна није била ни она да војни пензионери годишње коштају државу као ескадрила суперсоничних авиона.

Било би добро, зарад истине и правде, да надлежни државни органи установе ко се све и у којој мери огрешио о Устав и законе и да за то одговарају. У противном може се догодити да поново неко ускрати војним пензионерима оно што им по закону припада.

Последњих година јавности је најпре посредовано да држава нема толико пара да би намирила дуг према војним пензионерима. Затим је пласирана инфромација да ће дуг бити исплаћен у више рата. Уследила је најавна решења према којем би био примењен модел старе девизне штедње. Коначно се стигло до вансудског поравнања у једнократном износу.

Добро је да је држава препознала насуну потребу да се коначно дуг војних пензионера реши. Угрубо и условно речено, оштећени корисници војне пензије могу на два начина да наплате окрњени део пензија. Првим, који је понудила држава, то јест вансудским поравнавањем, добија се главница дуга (од 1. јануара 2008. године па закључно са 30. октобром 2015. године) увећана за отприлике 21 одсто, на име индекса раста трошкова живота. У тој ва-

ријанти се не признају судске таксе, адвокатски и трошкови вештачења. Предност овог начина је у томе што ће дуг бити исплаћен у целости јануара 2016. године.

Други пут је дужи од претходног јер подразумева остваривање права уз помоћ суда. У том случају се добија основни дуг плус око 61 одсто на име затезних камата. Признају се судске таксе, адвокатски трошкови (писање поднесака, излазак на рошишта), али не и надокнада за адвокате (10 или 15 одсто, колико су тражили пуномоћници). Споран је период за прве две године (2008. и 2009. године) јер су судови, за сада, признали право на усклађивање месечних припадности три године уназад од датума подношења тужбе. У највећем броју војни пензионери су тужбе поднели почетком 2012. године. Стога ће они који одаберу тај пут морати да докажу да судови нису били у праву када су признали право на увећану пензију само три године од подношења тужбе. Имаће и ваљане аргументе да је држава признала дуг и да једнима не може да буде мајка (за оне који се определиле за вансудско поравнање), а другима маћеха (за оне који се определиле да до правде дођу судским путем).

Са становишта брзине наплате, али и укупног износа који ће примити, можда су у најповољнијем положају они који су наплатили средњи део дуга, а потражују само прве две године и разлику у пензији за последњи период. Наиме, ако се одлуче на вансудско поравнање, наплатиће и прве две године дуга, неће добити затезну камату, али ће примити надокнаду за раст трошкова живота и биће поштеђени нових рошишта и судских такси и надокнада за вештака.

Па ипак, најбоље ће проћи популација која је следила упутства Удружење војних пензионера Србије, ослањајући се на формализоване обрасце поднесака и тужби и упутстава за вођење судских спорова. Сви они заступали су сами себе, нису улагали у адвокате, самим тим неће бити у обавези да издвоје паре за награду својим пуномоћницима.

Војним пензионерима месечне припадности нису увећане по вредности бода 9,40 него 9,02 динара, чиме је усклађивање од 11,06 одсто смањено за 4,21 одсто. Наиме, повећање пензија у марту 2008. године, које се односило на редовно усклађивање војних пензија с јесени 2007. године, а са закашњењем реализовано, ни у ком случају не може да се рачуна у ванредно. Уосталом у документу којим се усклађују пензије јасно стоји на који период се односи усклађивање. Незадовољни што су пензије неправедно заки-

нуте за 4,21 одсто, велики број корисника војне пензије поднео је уставне жалбе. Једна од уставних жалби чами у Уставном суду Србије више од године и по, па се очекује да ће ускоро бити решена. Када се то догоди, према речима ресорног министра, поступиће се онако како својом одлуком буде регулисао Уставни суд Србије.

Удружење војних пензионера Србије чиниће све што је потребно да корисници војне пензије легалним и легитимним путем остваре законом регулисано право на пуни износ пензије. Готово осам година дуга борба уродила је плодом, али не и у пуном износу. Стога ће бити потребно још времена, упорности, мудрости, напора и стрпљења да се дође до пензија усклађених у пуном износу.

Стварност се, у неким деловима брже, у другим спорије, мења на боље. Увођење Дана војних ветерана није само симболичан чин поштовања државе исканом према ратницима који су бранили отаџбину и према свима онима који су током професионалне каријере ревносно служили свој народ и државу, излажући се великим напорима и многим опасностима. Тај датум биће већ идуће године прилика да се анализира шта је у минулих дванаест месеци учињено за војне ветеране.

Ветерани су оптерећени многим проблемима, пре свега онима егзистенцијалне природе. Велики број пензионисаним подофицира и официра су без икаквог става или им је само делимично решен стамбени проблем. Некада је незамисливо било да војни старешина оде у пензију без решеног стамбеног проблема. Мада је планирано да у току ове године отпочне изградња објекта за смештај временских војних пензионера, колико нам је познато, до сада у том погледу готово ништа није урађено, а средства су била обезбеђена у овогодишњем буџету.

Много је простора и за унапређење здравственог обезбеђења војних пензионера. Суочени са недостатком лекова, многи су били принуђени да одвајају од уста како би се домогли потребних медикамената.

„Нема пензионисаних официра и подофицира, нема пензионисања армије. Ви сте увек Армија“, рекао је министар Александар Вулин приликом инфромисања војних пензионера о Закључку Владе РС да се ускладе војне пензије, одржаном 9. новембра у Дому војске Србије у Београду. У праву је министар.

И држава треба увек и непрестано да буде Држава.

Звонимир ПЕШИЋ

Обележавање Дана војних ветерана

СРБИЈА ПОШТУЈЕ
СВОЈЕ БРАНИОЦЕ

Новоустановљени војни празник обележен на достојан и достојанствен начин уз највише државне церемоније, чиме је употпуњена празнина која се дуго осећала. Захвалницу Министарства одбране за допринос УВПС у развијању и неговању војних традиција, министар одбране Братислав Гашић на пријему приређеном у Великој ратној сали Старог Генералштаба ВС уручио Љубомиру Драгању, председнику Удружења.

Венац УВПС на Споменик жртвама рата и браниоцима отаџбине од 1990. до 1999. године положили су Љубомир Драгањац, Остоја Поповић и Драгољуб Давидовић

Нова зора модерне Србије

Непосредно пре пријема, уз прибављењу сагласност Завода за заштиту споменика културе Града Београда, министар одбране је у пратњи начелника Генералштаба открио информативну плочу на згради Старог Генералштаба са подацима о изградњи зграде, њеној историји и архитектури. То вредно здање, које је грађено од 1924. до 1928, проглашено је 1984. за споменик културе.

Пријему у Великој ратној сали присуствовали су чланови колегијума министра одбране и начелника Генералштаба, градоначелник Београда Синиша Мали, угледне званице, представници традиционалних и ветеранских удружења. Министар одбране Братислав Гашић је на свечаном скупу уручио захвалнице Удружењу војних пензионера Србије и Клубу генерала и адмирала Србије које су примили генерали у пензији Љубомир Драгањац и Видоје Пантелић.

„Изабрали смо 4. децембар у знак сећања на дан потписивања примирја у Првом балканском рату, 1912. и на коначно ослобођење Србије од вековне османске владавине. Била је то нова зора модерне Србије, у којој ондашње генерације нису ни слутиле каква их искушења и страдања чекају током 20. века. Јунаштво свих наших предака обавезује нас да данас градим бољу и лепшу Србију, коју ћемо оставити генерацијама које долазе“, истакао је министар одбране.

Братислав Гашић је нагласио нашу посвећеност миру учешћем Србије у 11 мировних мисија, указао на развијену војну сарадњу са више од 60 држава широм света у настојању, како је казао, да учимо од најбољих, али и да потврдимо да је Србија поуздан партнер на регионалном, европском и глобалном нивоу. „За нама је једна успешна година, обележена јачањем наших одбрамбених потенцијала и бројним резултатима у изградњи боље Србије. То нас охрабрује да наредну, 2016, видимо као годину изазова за још бољи рад

и веће учинке, рекао је министар одбране на крају свог обраћања на том свечаном скупу.

Одговарајући на питања новинара, министар одбране је рекао да народ који заборавља своју прошлост, нема ни будућност. Он је напоменуо да се данас одржава низ манифестација, којима се Министарство и Војска Србије одужује војним ветеранима. Министар је истакао и добар однос и дијалог који постоји са многобојним удружењима, којих је данас више од 400, а посебно војним, за које се срећује простор у Дому Војске.

Слике свих погинулих војника

„То је простор где ће им бити плаћени сви трошкови. И сваке године значајан део наших средстава издвајамо из нашег буџета за њихове пројекте и мислим да су у том делу задовољни.

У Галерији Војног музеја на Калемегдану отворена је изложба фотографија „Српски јунаци и хероји од 1914. до 1999. године“.

Отварајући изложбу, министар одбране Братислав Гашић рекао је да су запосле-

СТАРИ РАТНИК
ПОСТАО ВЕТЕРАН

Датум за Дан војних ветерана изузетно је симболичан. Наиме, после победничких битака код Куманова и Битоља, 4. децембра 1912. године, потписано је примирје у Првом балканском рату. Тада је сваки од 400.000 бораца Војске Краљевине Србије постао „стари ратник“, чији је савремени термин „ветеран“, а бригу о њима преузело је Министарство војно у оквиру Владе Краљевине Србије.

ни у Војном музеју почели пројекат који се планира годинама – израда поставке у којој ће се наћи слика сваког страдалог српског војника у периоду од 1914–1999, истакавши да је Војни музеј право место да се у њему чува сећање на све оне који су живот дали за нашу земљу.

– Једна од мојих важнијих мисија је да као што у свакој касарни у Србији имамо

Уметнички програм подсетио је на време борби и победа

Изложбом су обухваћени ратови за слободу српских бранилаца

Сала Дома гарде на Топчидеру била је испуњена до последњег места

спомен-субу у знак сећања на наше пријатеље, другове, рођаке, браћу и сестре, тако да и у нашем Музеју имамо један зид са сликама свих погинулих српских војника у протеклих сто година, рекао је министар подсећајући да су нам војници који су живот положили на браник отаџбине у аманет оставили не само земљу већ и децу и њихову будућност.

Министар Гашић изразио је наду да ће изложба бити почетак поставке која ће већ следеће године за Дан ветерана бити завршена и у којој ће се наћи сваки погинули српски војник, подсећајући да је, нажалост, таквих у претходних 100 година било много.

Начелник Војног музеја пуковник Драган Раденковић нагласио је да изложба обухвата око 90 фотографија које посматрача треба да „упознају“ са јунацима и херојима ослободилачких и одбрамбених ратова. Он је појаснио да је поставка хронолошки конципирана у четири тематске целине – Први светски рат, Други светски рат, ратни сукоби деведесетих година на територији бивше СФРЈ и агресија НАТО 1999, приказујући неке од најзначајнијих тренутака српске историје 20. века

Осим значајних документарних фотографија, посетиоци имају прилику да виде оригиналне комаде оружја, заставе и одли-

ковања које су српске јединице и појединци добијали у претходних 100 година.

Ауторски тим изложбе су војни службеници кустоси Војног музеја Наташа Томић и Вук Обрадовић и фотограф војна службеница Душка Стефановић из Медија центра „Одбрана“.

Континуитет у сећању на наше претке

У Дому Гарде у Топчидеру одржана је Свечана академија, коју су Министарство одбране и Војска Србије организовали поводом прославе 4. децембра, Дана војних ветерана. Скупу су присуствовали министар одбране Братислав Гашић, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин, државни секретари и помоћници министра одбране, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић, са члановима колегијума, представници војно-дипломатског кора, установа МО и ВС, црквени великодостојници, војни ветерани, бројни гости.

Министар одбране је на почетку свечане академије уручио Александру Вулину Златну плакету Министарства одбране, као знак признања за успешну сарадњу са МО и ВС и успешну реализацију заједничких пројеката и других активности за Вој-

ску Србије и Министарство одбране.

Братислав Гашић се потом обратио свечаном скупу и истакао да се Дан војних ветерана први пут прославља у Министарству и Војсци и да је тако обезбеђен континуитет у сећању на наше претке који су поносно стајали у борбеним редовима за одбрану своју отаџбине.

„Прошло је више од једног века од тог периода. Тада је око 400.000 бораца Војске Краљевине Србије постало стари ратник, ветеран. Бригу о ветеранима и задовољењу њихових потреба преузело је Министарство војно у оквиру Владе Краљевине Србије. Србија се кроз историју налазила на карти сваког освајача, а српски војник је свесно ризикујући свој живот одважно бранио своју отаџбину. Наши ветеранима су до сада у историји ратовања остале у сећању бројне победе и они су дали допринос целокупној српској историји. Из тог разлога не смемо их заборавити – истакао је Гашић

Он је потом рекао да је свечана академија и одржана зато „да се захвалимо свим знајним и незнајним који су дали своју младост, своје живот и онима који су оста-

ли инвалиди током последњих дешавања на нашим просторима“.

Чуваћемо земљу с поносом

„Србија мора да оживи успомене и да ода почаст храбрим борцима, јунацима, учесницима свих ратова и оружаних сукоба на простору наше земље. Да покаже бригу за војне ветеране нарочито из периода оружаних сукоба од 1991. до 1999. године. Сигуран сам да ћемо заједничким снагама и вољом у томе успети, рекао је министар одбране.

Гашић је рекао да се прошли догађаји никад не смеју заборавити, али да се живот и мир морају обезбедити јаком дипломатијом, а не ратовањем.

„Очекујем да ће нам искуства из прошлости помоћи да будемо јединствени, да своју земљу с поносом чувамо, како што смо то увек чинили“, нагласио је Гашић.

Потом је у организацији Студија за едукацију, консалтинг и маркетинг – Студија Фузија из Обреновца - приказан уметничко-сценски програм. Наступили су између осталих драмски уметници Ивана и Јелена Јовановић Жигон, Лепомир Ивковић, Косовски божури и Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Бинички“. Уметници су побудили снажне емоције присутних који су испунили салу, а били су награђени френетичним аплаузима.

Обавештење у вези са остваривањем права на усклађивање пензија

СВАКО ДОНОСИ СВОЈУ ОДЛУКУ

Да би се лакше определили како да наплатите закинути део војних пензија, УВПС је сачинило табеле на основу којих је лако утврдити параметре који су кључни за доношење одлука. Разуме се, свако од корисника војне пензије има своју личну рачуницу, спрам породичних потреба

Удружење војних пензионера Србије припремило је и упутило градским и општинским одборима УВПС информацију о поступку наплате дуга након усклађивања војних пензија на основу закључака Владе РС. У прилогу су дати и фромализовани судски поднесци везани за то право

Поступак наплате дуга након усклађивања војних пензија на основу закључка Владе Србије

Сагласно Закључку Владе 05 Број: 181-11689/2015 од 30. октобра 2015. године, Републички фонд за ПИО (у даљем тексту: Фонд) ванредно је повећао војне пензије за 6,57% од 1. новембра 2015. године, а за дуг настао закидањем дела припадајуће пензије у периоду од 1. 1.2008. до 31.10.2015. године доставља оштећеним војним пензионерима понуду за ванредно поравнање исплате тога дуга. У наведеној понуди обрачуната је главница дуга увећана за индекс цена на мало, и то; за оне оштећене који нису покренули парнице за наплату дуга или су парнице у току – за читав период од 1. 1.2008. до 31. 10.2015. године, а за оне који су део дуга наплатили по правноснажним пресудама – за месеце који нису обухваћени досуђујућом пресудом (одбијен тужбени захтев због застарелости и тужба још није поднета), Уколико се то поравнање закључи до 10.12.2015. године, износ наведен у понуди би био исплаћен у јануару 2016. године.

Варијанте могућег поступања оштећених војних пензионера по овим понудама, односно начину наплате дуга су следеће;

- Ко није покренуо парницу за наплату дуга може закључити уговор о вансудском поравнању или покренути парницу за наплату дуга. У првом случају биће му понуђени износ исплаћен у јануару 2016. године. У другом случају ће, по правноснажности пресуде, наплатити целу главницу увећану за законску затезну камату, а трошкове парничног поступка плаћа Фонд.

- Ко је део дуга наплатио по правноснажној пресуди може прихватити понуђено поравнање или покренути парницу за преостали део дуга за месеце који нису обухваћени правоснажном пресудом, а за део дуга (месеце) за који је тужбени захтев одбијен због застарелости поднети предлог за понављање поступка. У првом случају биће му исплаћен понуђени износ у јануару 2016. године. У другом случају наплатиће, по правноснажности пресуде, главницу, законску затезну камату и трошкове парничног поступка за дуг из месеца необухваћених предходном пресудом. Исход предлога за понављање поступка, а тиме и наплате дела дуга за који је тужбени захтев одбијен због застарелости је неизвестан. Све напред наведено важи и за оне који су део

дуга наплатили од дана када је утврђен износ дуга садржан у понуди вансудског поравнања, до 10. децембра 2015. године.

- Ко је покренуо парницу за наплату дуга која је у току односно није окончана правноснажном пресудом, може закључити вансудско поравнање или парницу наставити до правоснажног окончања и извршења пресуде. У првом случају биће му исплаћен понуђени износ дуга, без трошкова парничног поступка: судске таксе, накнада вештаку и накнада адвокату по адвокатској тарифи, које ће сам сносити и исплатити из износа добијеног вансудским поравнањем. У случају неприхватања вансудског поравнања, по правноснажности пресуде, наплатиће главницу увећану за законску затезну камату, као и трошкове парничног поступка. Из напред на-

веденог произилази да започете парнице треба наставити до њиховог правноснажног окончања и извршења пресуде, јер се повлачењем тужбе и одрицањем од тужбеног захтева губи износ законске затезне камате и трошкова парничног поступка, чиме се битно умањује износ добијен вансудским поравнањем. У наставку парнице, суду треба доставити акт – понуду Фонда за вансудско поравнање као доказ признања дуга и његовог износа и тужбени захтев проширити на читав период до 31.10.2015. године. Ако је донета правноснажна пресуда којом је део тужбеног захтева одбијен због застарелости, треба изјавити жалбу уз прилагање акта – понуде вансудског поравнања Фонда. •

Ради потпунијег сагледавања и опредељења у погледу начина наплате дуга, дајемо, примере ради, табеле износа обештећења вансудским поравнањем и путем суда.

ЧИН	Број бодова	Вансудско поравнање			По пресуди Суда у парници			РАЗЛИКА
		Основни дуг	Камата	СВЕГА	Основни дуг	Затезна камата	СВЕГА + Судски трошкови	
Генерал-потпуковник	6.548	499.000	110.000	609.000	499.000	310.000	809.192 + Судски трошкови	200.192 + Судски трошкови
пуковник	5128	390.507	74.493	465.000	390.507	242.749	633.256 + Судски трошкови	168.256 + Судски трошкови
мајор	3.880	295.681	65.049	360.731	295.681	180.365	476.046 + Судски трошкови	115.315 + Судски трошкови
Заставник I класе	2.917	224.896	49.477	274.373	224.896	139.801	364.698 + Судски трошкови	90.325 + Судски трошкови

ПРИКАЗ ДУГА КОМЕ СУ ДВЕ ГОДИНЕ СУДОМ ОДБИЈЕНЕ А ТРИ ГОДИНЕ НАПЛАЋЕНЕ

ЧИН	Број бодова	ПЕРИОД -1 Одбијено због застарелости		СВЕГА -1	ПЕРИОД -2 Необухваћено пресудом		СВЕГА -2	УКУПАН ДУГ Период 1-2
		ДУГ	Камата		01.01.2013 31.10.2015			
		01.01.2008 31.12.2009	01.01.2008 31.10.2015	ДУГ + камата	ДУГ	Камата	ДУГ + Камата	ДУГ + Камата
Генерал-Потпуковник	6.548	112.178	01.01.2008 31.12.2009 16.877,00 01.01.2010 31.10.2015 105.966,00 122.843,00	112.178 + 122.843 =235.02 1	197.709	47.436	242.145	477.166
пуковник	5128	88.837	13.365,00 83.716,00	185.918	156.673	37.590	194.263	379.181

ПРИМЕРЦИ ПОДНЕСАКА У СЛУЧАЈУ ПРИГОВОРА ЗАСТАРЕЛОСТИ ОД СТРАНЕ ТУЖЕНОГ:

- Када је првостепеном пресудом одбијен тужбени захтев због застарелости,
- Поднесак тужиоца када је главна расправа закључена а пресуда није донета,
- Поднесак тужиоца на приговор застарелости није основан,
- У случају правноснажно одбијеног тужбеног захтева због застарелости.

1. Када је првостепеном пресудом одбијен тужбени захтев због застарелости

П .....

ОСНОВНИ СУД.....

За ВИШИ СУД у.....

ТУЖИЛАЦ: .....
(име и презиме и адреса становања)

**ТУЖЕНИ: РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И
ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ,
Дирекција У Београду,
Др Александра Костића бр. 9, Београд**

ЖАЛБА ТУЖИОЦА

2 примерка
4 прилога

Против става 4. Изреке Пресуде Основног суда у
.....П....., од.....
..... године, којим је део Тужбеног захтева одбијен
као неоснован услед усвајања приговора застарелости
потраживања, тужилац изјављује

ЖАЛБУ

Због погрешне примене материјалног права,
Због непотпуно утврђеног чињеничног стања;

Образложење

**I) ПОГРЕШНА ПРИМЕНА
МАТЕРИЈАЛНОГ ПРАВА**

**1. Погрешна је правна оцена да је потраживање
Тужиоца делимично застарело, услед чега је
Пресудом у ожалбеном делу Тужбени захтев одбијен
као неоснован.**

1.1. Ово из разлога што је Тужени признао свој дуг према Тужиоцу по основу неисплаћених износа разлике пензије, а на име усклађивања пензије за период од 01.01.2008. до 31.10.2015. године.

1.2. Према одреби чл. 366. ств. 1. Закона о облигационим односима, писано признање застареле обавезе сматра се као одрицање од застарелости.

1.3. У конкретном случају, Тужилац је управо тако поступио, те је Тужиоцу доставио писано признање да Тужени према Тужиоцу има обавезу по основу неисплаћених из-

носа разлике пензије, а за период од 01.01.2008. до 31.10.2015. године. **Тиме је Тужени у писаној форми извршио признање свога дуга, те се такво поступање Туженог има сматрати одрицањем од застарелости.**

1.4. Уколико се Тужени одрекао застарелости, тада није основан ни предходно истакнути приговор застарелости потраживања, те је основано и потраживање Тужиоца у делу у ком је исти одбијено и у погледу ког Тужилац изјављује Жалбу.

**II) НЕПОТПУНО УТВРЂЕНО ЧИЊЕНИЧКО
СТАЊЕ**

**1. Чињенично стање непотпуно утврђено јер то указује
нове чињенице и нови докази.**

1.1. Након закључивања Главне расправе у овој Парници и након доношења Пресуде коју сада Тужилац напада Жалбом у одбијајућем делу. Тужени је Тужиоцу доставио Предлог за закључивање навсудског поравнања којим је признао постојање свог дуговања према Тужиоцу за читав односни период, тј. од 01.01.2008. до 31.10.2015- године. У Предлогу изричито стоји да је Тужени утврдио обавезу према Тужиоцу, те је наведен и тачан износ главног дуга, а за читав односни период.

Доказ: - Предлог:

1.2. Према одредбама чл. 375. ств. 2. Закона о парничном поступку, непотпуно утврђено чињенично стање постоји и кад на то указују нове чињенице или нови докази.

1.3. Нова чињеница у конкретном случају јесте писано изјашњење Туженог о признању дуга према Тужиоцу, а нови доказ у том смислу јесте Предлог који је Тужени доставио Тужиоцу. Предлог је Тужиоцу достављен почетком новембра месеца 2015. године, а након што је Влада Републике Србије донела Закључак бр. 181-11689/15, од 30.10.2015. године којим је дата сагласност Туженом да изврши усклађивање пензија војним пензионерима, те да исплати разлику између усклађеног износа пензије и исплаћеног износа почев од 01.01.2008. до 31.10.2015. године.

Доказ: - Закључак

1.4. Тужилац није преклудирани у погледу могућности да истакнете ове нове чињенице, став Владе Републике Србије и признање дуга које је учинио Тужилац, те да у том смислу приложи и предложи нове доказе, Закључак Владе Републике Србије и Предлога који је Тужени учинио Тужиоцу, будући да је у питању животни догађај који се одиграо након доношења Пресуде у овој Парници, након чега је и уследило доношење закључка и писано признање дуга од стране Туженог.

Предлог Жалбе

1. Тужилац предлаже да Другостепени суд ову Жалбу уважи као основану, те да укине ожалбену Пресуду у нападнутом делу и предмет да врати Првостепеном суду на поновни поступак и суђење.

ЗА ТУЖИОЦА

2. Поднесак тужиоца кад је главна расправа закључена а пресуда није донета

ОСНОВНИ СУД .....

ТУЖИЛАЦ:

.....
(име и презиме и адреса становања)

ТУЖЕНИ: РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ,
Дирекција У Београду, Др Александра Костића бр. 9,
Београд

ПОДНЕСАК ТУЖИОЦА

2 примерка
2 прилога

1. Тужилац је сазнао нове чињенице и у прилици је да употреби нове доказе, који су од одлучног значаја за одлучивање у овој Парници, а у погледу одлучивања о приговору застарелости потраживања истакнутом од стране Туженог.

2. Тужени је признао свој дуг према Тужиоцу по основу неисплаћених износа разлике пензије, а на име усклађивања пензије за период од 01.01.2008. до 31.10.2015. године. Тужени је Тужиоцу доставио Предлог за закључивање вансудског поравнања којим је признао постојање свог дуговања према Тужиоцу за читав односни период, тј. од 01.01.2008. до 31.10.2015. године. У Предлогу изричито стоји да је Тужени утврдио обавезу према Тужиоцу, те је наведен и тачан износ главног дуга за наведени период. Предлог је Тужиоцу достављен почетком новембра месеца 2015. године, а након што је Влада Републике Србије донела Закључак бр. 181-11689/15 од 30.10.2015. године, којим је дата сагласност Туженом да изврши усклађивање пензија војним пензионерима, те да исплати разлику између усклађеног износа пензије и исплаћеног износа почев од 01.01.2008. до 31.10.2015. године.

Доказ: - Предлог – Понуда РФ ПИО;

3. Према одредби чл. 366. ств. 1. Закона о облигационим односима, писано признање застареле обавезе сматра се као одрицање од застарелости. У конкретном случају, Тужени је управо тако поступио, те је Тужиоцу доставио писано признање да Тужени према Тужиоцу има обавезу по основу неисплаћених износа разлике пензије, а за период од 01.01.2008. до 31.10.2015. године. **Тиме је Тужени у писаној форми извршио признање свога дуга, те се такво поступање Туженог има сматрати одрицањем од застарелости.**

4. Сагласно изнетом, приговор застарелости потраживања није основан. Тужени се истог одрекао, те су се стекли услови да Суд отвори закључену Главну расправу, сходно одредби чл. 320. Закона о парничном послу, будући да је важно расправити питање да ли се Тужени одриче застарелости, као што то стоји у приложеном доказу.

Прилог: Наведени доказ;

ЗА ТУЖИОЦА

3. Поднесак тужиоца на приговор потраживања застарелости није основан

ОСНОВНИ СУД .....

ТУЖИЛАЦ:

.....
(име и презиме и адреса становања)

ТУЖЕНИ: РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ,
Дирекција У Београду, Др Александра Костића бр. 9,
Београд

ПОДНЕСАК ТУЖИОЦА

2 примерка
2 прилога

1. Тужилац је сазнао нове чињенице и у прилици је да употреби нове доказе, који су од одлучног значаја за одлучивање у овој Парници, а у погледу одлучивања о приговору застарелости потраживања истакнутом од стране Туженог.

2. Тужени је признао свој дуг према Тужиоцу по основу неисплаћених износа разлике пензије, а на име усклађивања пензије за период од 01.01.2008. до 31.10.2015. године. Тужени је Тужиоцу доставио Предлог за закључивање вансудског поравнања којим је признао постојање свог дуговања према Тужиоцу за читав односни период, тј. од 01.01.2008. до 31.10.2015. године. У Предлогу изричито стоји да је Тужени утврдио обавезу према Тужиоцу, те је наведен и тачан износ главног дуга за наведени период. Предлог је Тужиоцу достављен почетком новембра месеца 2015. године, а након што је Влада Републике Србије донела Закључак бр. 181-11689/15 од 30.10.2015. године, којим је дата сагласност Туженом да изврши усклађивање пензија војним пензионерима, те да исплати разлику између усклађеног износа пензије и исплаћеног износа почев од 01.01.2008. до 31.10.2015. године.

Доказ: - Предлог – Понуда РФ ПИО;

3. Према одредби чл. 366. ств. 1. Закона о облигационим односима, писано признање застареле обавезе сматра се као одрицање од застарелости. У конкретном случају, Тужени је управо тако поступио, те је Тужиоцу доставио писано признање да Тужени према Тужиоцу има обавезу по основу неисплаћених износа разлике пензије, а за период од 01.01.2008. до 31.10.2015. године. **Тиме је Тужени у писаној форми извршио признање свога дуга, те се такво поступање Туженог има сматрати одрицањем од застарелости.**

4. Сагласно изнетом, приговор застарелости потраживања није основан.

Прилог: Наведени доказ;

ЗА ТУЖИОЦА

4. У случају правноснажно одбијеног тужбеног захтева због застарелости

Бр. П .....

ОСНОВНИ СУД .....

ТУЖИЛАЦ:

(име и презиме и адреса становања)

ТУЖЕНИ: РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВЕСТИЦИОНО ОСИГУРАЊЕ,
Дирекција у Београду, Др Александра Костића бр. 9, Београд

ПРЕДЛОГ ЗА ПОНАВЉАЊЕ ПОСТУПКА

2 примерка
2 прилога

На основу чл. 426. ств. 1. тач. 10 Закона о парничном поступку, („Службени гласник РС“, бр. 72/11 – 55/14), Тужилац ставља

ПРЕДЛОГ ЗА ПОНАВЉАЊЕ ПОСТУПКА

Правоснажно окончаног Пресудом основног суда у

....., П - ....., од .....

године, због тога што је странка сазнала за нове чињенице и стекла могућност да употреби нове доказе на основу којих је за странку, у погледу одлуке Суда да део Тужбеног захтева одбије као неоснован због усвојеног приговора застарелости потраживања, истакнутог од стране Туженог, могла да буде повољнија одлука да су те чињенице и докази били употребљени у ранијем поступку.

Образложење

1. Одлучујући о истакнутом приговору застарелости потраживања Суд је оценио да је исти основан, те да је потраживање Тужиоца делимично застарело, услед чега је Пресудом у првостепеном поступку део захтева Тужбе одбијен као неоснован.

1. 1. Након правоснажности Пресуде, Тужилац је сазнао за нове чињенице и у прилици је да употреби нове доказе, на основу којих би у предметном поступку била донета повољнија одлука по Тужиоца, тј. не био усвојен као основан приговор застарелости потраживања истакнутог од стране Туженог. Ово из разлога што је Тужени признао свој дуг према Тужиоцу по основу неисплаћених износа разлике пензије, а на име усклађивања пензије за период од 01.01.2008. до 31.10.2015. године.

1. 2. Након закључења Главне расправе у овој Парници и након доношења Пресуде, Тужени је Тужиоцу доставио Предлог за закључивање вансудског поравнања којим је признао постојање свог дуговања према Тужиоцу за читав односни период, тј. од 01.01.2008. до 31.10.2015. године. У

Предлогу изричито стоји да је Тужени утврдио обавезу према Тужиоцу, те је наведен и тачан износ главног дуга за наведени период. Предлог је Тужиоцу достављен почетком новембра месеца 2015. године, а након што је Влада Републике Србије донела Закључак бр. 181-11689/15, од 30.10.2015. године, којом је дата сагласност Туженом да изврши усклађивање пензија војним пензионерима, те да исплати разлику између усклађеног износа пензије и исплаћеног износа од 01.01.2008. до 31.10.2015. године.

Доказ: - Предлог,

- Закључак,

2. Постојање нових чињеница и нових доказа јесте разлог за понављање правоснажно окончаног парничног поступка.

2. 1. Према одредби чл. 366. ств. 1. Закона о облигационим односима, писано признање застареле обавезе сматра се као одрицање од застарелости.

2. 2. У конкретном случају, Тужени је управо тако поступио, те је Тужиоцу доставио писано признање да Тужени према Тужиоцу има обавезу по основу неисплаћених износа разлике пензије, а за период од 01.01.2008. до 31.10.2015. године. **Тиме је Тужени у писаној форми извршио признање свог дуга, те се такво поступање Туженог има сматрати одрицањем од застарелости.**

2. 3. Уколико се Тужени одрекао застарелости, тада није основан ни предходно истакнути приговор застарелости потраживања, те је основано и потраживање Тужиоца у делу у ком је исто одбијено.

3. Предлог за понављање поступка Тужилац ставља у односу на део Пресуде којом је део захтева Тужбе одбијен као неоснован, због усвојеног приговора застарелости потраживања, истакнутог од стране Туженог.

Предлог тужиоца

1. Тужилац предлаже да Суд усвоји Предлог за понављање поступка, укине Пресуду Основног суда у ..... П ..... од ..... године **И ТО САМО СТАВ ПРЕСУДЕ** и дозволи да се одмах расправља о главној ствари **У ДЕЛУ КОМ ЈЕ ПРЕСУДА УКИНУТА.**

Прилог: Наведени доказ;

ЗА ТУЖИОЦА

Обавештење за наследнике о поступку наплате дуга након усклађивања војних пензија

ПОТРЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Све што је у погледу наплате дугова и усклађивања војних пензија наведено у акту 01/ Број 346-1 од 23.11.2015. године за кориснике војне пензије важи и за наследнике у случају смрти корисника војне пензије, с тим да морају покренути оставински поступак о чему треба доставити доказ Фонду у случају поравнања, а ако је оставински поступак већ спроведен у Решењу о наслеђивању треба да стоји да се наслеђују и доспеле а неисплаћени износи по основу ванредног усклађивања пензија.

Један законски наследник или више законских наследника са истим уделом

Када је подносилац захтева доставио оверену копију правноснажног решења о наслеђивању којим је утврђен само један законски наследник или више законских наследника са истим уделом у расподелу заоставштине (два наследника по $\frac{1}{2}$ или три наследника по $\frac{1}{3}$), а нико од законских наследника није дао изјаву о неприхватању, или прихватању и одрицању у корис другог наследника, није потребно тражити допунско оставинско решење, односно изјаву.

Ако постоји више законских наследника

Уколико постоји више законских наследника утврђених правноснажним решењем

о наслеђивању (без обзира на начин расподеле имовине, односно изјаве о неприхватању или прихватању и одрицању у корис другог наследника) они не морају покренути допунски оставински поступак, ако међу њима постоји сагласност о расподели разлике. У том случају је потребно да доставе правноснажно оставинско решење којим је утврђено више наследника и да дају и потпишу изјаву сваки наследник појединачно, о начину расподеле припадајуће разлике пензије. Изјаву ће потписати или у филијали или ће поштом. Уколико се изјава доставља поштом, мора бити оверена код нотара, у суду или општини.

Законски наследник који због здравственог стања није у могућности да овери изјаву, може Фонду, уз налаз лекара који није старији од три дана, а којом се доказује његово здравствено стање, доставити неоверену изјаву.

Ако не постоји сагласност наследника о расподели

Када постоји више наследника који нису постигли сагласност о расподели по основу ванредног усклађивања војних пензија, потребно је да се покрене допунски оставински поступак и допунско решење о наслеђивању, доставити Фонду.

Сваки наследник мора поднети захтев и закључити уговор о вансудском поравнању

Ако, према подацима из основног или допунског решења о наслеђивању, односно писаним изјавама, постоји више законских наследника, сваки од њих мора поднети захтев и закључити уговор о вансудском поравнању (могу овластити једног од њих или пуномоћника са и име свих поднесе захтев и закључити уговор о вансудском поравнању).

Једнострано а непотпуно информисање јавности

НЕДОСТАТАК ЦЕЛИНЕ ЧИЊЕНИЦА

Вечерње новости“ од 25. новембра на страни 18. објавиле су текст који у много чему објективно информисае читаоце о „исплати разлике настале погрешним суклађивањем пензија од 1. 1. 2008. године“. Тај текст пружао је обиље чињеница везаних за усклађивање војних пензија од 1.1. 2008. године за 11,06 одсто, али и више погрешних података.

Од свега што текст садржи најспорнија је порука „Вечерњих новости“ да ветерани имају на располагању још 14 дана да одустану од тужби, која је садржана у наслову прилога. Тим насловом корисницима војне пензије и наследницима се сугерише да треба да пожуре и што пре одустану од тужби. Текст не садржи објективну информацију да оштећени војни пензионери имају право да наставе започете судске поступке.

Да је новинар „Вечерњих новости“ податке затражио и од Удружења војних пензионера Србије, свакако би имао уравнотеженију и далеко објективнију информацију. У објављеном тексту реч је добила само једна страна у спору, то јест Републички фонд ПИО, а читаоци су ускраћени за информацију какао на решавање и операционализацију проблема гледа репрезентативно удружење пензионисаних официра и подофицира.

Као илустрацију колико се нису поштовале чињенице наводимо и тврдњу „Вечерњих новости“ да ће војни пензионери од очекиваних 11,06 одсто добити 4,21 проценат. Истинит податак је да ће корисници војне пензије добити 6,57 одсто уместо 11,06 одсто.

Убеђени да ће Редакција „Вечерњих новости“ учити пропусе и нетачне чињенице, очекујемо да наредних дана објективно обавести јавност о усклађивању војних пензија.

Нови неосновани напади на УВПС и ставови Удружења

АТАК НА УГЛЕД ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА

Након Закључка Владе Републике Србије о усклађивању војних пензија и начину остваривања права војних пензионера по том основу, неформалне групе пензионера и удружења са малим бројем чланова и даље јавно и преко страница веб сајтова настоје да умање и обезвреде значај и резултате вишегодишњег доследног и упорног рада и ангажовања Удружења војних пензионера Србије да се овај проблем реши на законит начин.

У јавним наступима те групе и појединаца наводи се да је ангажовање Удружења (УВПС) било неефикасно и конфузно, а да су донете одлуке непотпуне, половичне и да не задовољавају интересе војних пензионера. Они настоје да постигнуте резултате припишу себи, како наводе, „као резултат њиховог заједничког деловања“.

Током новембра најављивали су, па оцакивали, нова протестна окупљања, трибину и друге облике изражавања нездовољства. Неаргументовано су при томе оптужили руководство УВПС да је 9. новембра, мимо њих, организовало информисање чланова Удружења војних пензионера Србије, у којем су учествовали ресорни министри из Владе Републике Србије и директор Републичког фонда ПИО о начину и модалитетима усклађивања војних пензија.

УВПС, у складу са донетим одлукама и начином деловања, истрајаваће на ставовима да је деловање тих удружења и појединаца у њима, њихово легитимно право. УВПС се ограђује од начина њиховог деловања и наступа. Заговарања протеста и окупљања су у овој ситуацији бескорисна и наносе велику штету угледу војнопензионерске популације. Удружење сматра да су такв начин деловања резултат неостварених личних интереса неких појединаца и самопрокламованих руководилаца минорних неформалних група.

Руководство УВПС предузима мере да у што краћем року информисае и упозна све своје чланове, а и остале пензионере и кориснике војних пензија о модалитетима решавања и наплате дугова за закинути део војних пензија. Информисањима о наплати дугова војних пензија у многим местима где су организована, присуствовао је рекордан број корисника војних пензија. Присутни најчешће изражавају захвалност Удружењу на свему што је до сада учињено за решавање њихових горућих животних проблема. Ових дана у УВПС се бележи већи прилив нових чланова, што најбоље говори о угледу нашег удружења.

УВПС ће доследно, ангажовано и енергично истрајавати у решавању укупних проблема војнопензионерске популације. Као и до сада супростављаће се разним облицима нарушавања једиства и угледа УВПС, а све у складу са својим статусним и програмским опредељењима.

Исправка текста објављеног у дневном листу „Политика“

ЈЕДНАК ПОЛОЖАЈ ЗА СВЕ

Дневни лист „Политика“ у броју од 10. новембра донео је опширан текст о

остваривању права војних пензионера на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1. јануара 2008. године.

Удружење војних пензионера саопштава да ће, сходно позитивним законским прописима, и они који нису тужили бити обештећени онако како прописи налажу.

Одговор Управе за традицију, стандард и ветеране МО

ДВЕ РАЗЛИЧИТЕ ИСТИНЕ

„Према досадашњој динамици прибављања станова, модел који предлагате, а који се односи на број бодова, значио би да се приоритетно решавају пензионисани припадници МО и ВС, а на штету запослених у МО и ВС, који чине преко 75 одсто лица без стана у МО и ВС“, пише између осталог у писму које је примило УВПС“

После обраћања Удружења војних пензионера Србије министру одбране (поводом неравноправне поделе станова), из Управе за традицију, стандард и ветеране МО стигао је одговор следеће садржине:

У прилогу напред наведеног акта достављено је Управи за традицију, стандард и ветеране писмо председника Удружења војних пензионера Србије генерал-потпуковника у пензији Љубомира Драгањца, 01 број 335-1 од 28.10.2015. године. На основу навода изнетих у писму, ради што објективнијег сагледавања стања везаног за збрињавање стамбених интересената у МО и ВС из делокруга наше надлежности, обавештавамо вас следеће:

- Према евиденцији Одељења за стамбене послове, са пресеком стања закључно са 16.11.2015. године, на стамбеном збрињавању у МО и ВС налазе се 19.803 стамбена интересента. Од тог броја 12.595 лица је без икаквог стана од чега њих 9.489 или 75,33 одсто чине запослени (лица на служби) у МО и ВС, а 3.106 лица или 24,66 одсто чине пензионисани припадници припадници МО и ВС. Са neodговарајућим станом евидентирано је 6.916 стамбених интересената, од чега су 1.362 лица или 19,69 одсто запослени у МО и ВС, а 5.554 лица или 80,31 одсто су пензионисани припадници МО и ВС.

Где се дедоше адресе пензионера

- ради правилнијег сагледавања расподеле станова у за-

куп према категоријама, потребно је пре свега узети у обзир одлуке о расподели расположивих станова у којима је дефинисан број и структура станова за расподелу по категоријама лица, а не временски период у којем је вршена расподела. Напомињемо да ажурност и комплетност докумената стамбених интересената имају превасходан утицај на то у оквиру које категорије и листе реда првенства ће се вршити расподела. Дугогодишња пракса показала је да се далеко лакше ступа у контакт са стамбеним интересентима који се налазе у служби, у односу на пензионисане припаднике МО и ВС, што за последицу има да је за реализацију подела опредељених станова у одлуци за запослене припаднике потребно краће време у односу на време које је потребно за пензионисане припаднике МО и ВС. Највећи проблем за остваривање контакта са пензионисаним лицима представља чињеница да стамбени интересенти Одељењу стамбене послове не пријављују промену адресе и контакт телефона, чиме се знатно продужава поступак прибављања тражене документације неопходне за реализацију поделе. Као прилог напред наведеном, дајемо податак да су у периоду од 22.10 до 12.11. 2015. године подељена 62 стана, од чега је 37 или 59,67 одсто станова подељено пензионисаним припадницима МО и ВС. Подсећамо да су током 2015. године реализоване две одлуке министра одбране о расподели расположивих ста-

нова у закуп, којима је био обухваћен 181 стан. Од тог броја 62 стана или 33,25 одсто додељена су пензионисаним припадницима МО и ВС, а преосталих 119 станова додељено је запосленима у МО и ВС. На овај начин добија се права слика опредељених станова за запослене и пензионисане припаднике у МО и ВС. Истичемо да је већину запослених у МО и ВС ово први пут да решавају своје стамбено питање после 30 година и више пензијског стажа оствареног у МО и ВС.

- када је реч о наводима који се односе на број бодова а стамбених интересената и редослед доделе станова истим, истичемо да је Директивом о начину поступања по захтевима за доделу станова у закуп, вођења евиденције, сачињавања листа реда првенства, као и другим пословима у вези са решавањем стамбених потреба у МО („СВЛ“ број 22/2014) дефинисан начин израде предлога одлуке о расподели. Предлог одлуке о расподели припрема се на основу прегледа станова у закуп за расподелу, радних табела за припрему предлога одлуке о расподели израђује се за свако место и гарнизон и за одређену структуру стана посебно. Важно је истаћи да је за избор категорије стамбених интересената којој ће бити опредељен стан у одлуци министра одбране одлучујуће место/гарнизон и структура стана који је пријављен за расподелу. Пријављена стана је искључиво у надлежности Управе за инфраструктуру СМР МО. Уколико за пријављени стан нема интересената из категорије пензионисаних припадника МО и ВС, што је карактеристично за велики број места у Републици Србији, станови се опредељују оној категорији запослених у МО и ВС у којој има стамбених интересената за наведени стан, што у коначном збиру опредељених станова „фаворизује“ категорију запослених лица у МО и ВС.

Станови се више додељују лицима при крају радног века

На основу напред наведеног истичемо да постојећи модел расподеле станова у закуп обезбеђује да расподелом буду обухваћена како лица у служби тако и пензионисани припадници МО и ВС. Према томе треба имати у виду чињеницу да се у категорији запослених лица у МО и ВС станови додељују стамбеним интересентима који до сада нису имали решено стамбено питање, а на решавање чекају 30 година и више или су при крају радног века. Према досадашњој динамици прибав-

Вакцинација против грипа НАЈБОЉА ЗАШТИТА

Институт за јавно здравље дистрибуирао је додацима здравља потребне количине вакцине против сезонског грипа.

Вакцинација, као најбоља (најуспешнија) мера заштите против грипа, у грађанству је отпочела у октобру, а у војним установама од новембра ове године.

Војни осигураници који здравствену заштиту остварују у цивилним здравственим установама (ВЗУ), где се налазе њихови здравствени картони, вакцинацију могу остварити у тој установи. Довољно је јавити се изабраном лекару у Дому здравља који после прегледа даје налог за добијене вакцине. Корисници војне пензије (КВП) чији се картони налазе у ВЗУ, у тим установама и остварују право на вакцинацију. Корисници војне пензије са територије Републике Србије вакцинацију могу остварити и у Институту за епидемиологију, који се налази на петом спрату Војномедицинске академије.

Вакцина је бесплатна за све КВП старије од 65 година и за оне који су ослобођени партиципације у духу Одлуке Владе Републике Србије („Сл. Гл. РС“ бр. 63/06).

вљања станова, модел који предлагате, а који се односи на број бодова, значио би да се приоритетно решавају пензионисани припадници МО и ВС, а на штету запослених у МО и ВС, који чине преко 75 одсто лица без стана у МО и ВС.

Управа за традицију, стандард и ветеране чиниће све и у наредном периоду да се поступак расподеле станова одвија у складу са прописима који дефинишу ову проблематику и да исти буде доступан што је могућем већем броју стамбених интересената у МО и ВС.“

У Новом Саду обележен
Дан војномедицинског центра

СРЦЕМ ПРЕДАНИ ПОСЛУ

Војномедицински центар у Новом Саду, или у окружењу популарније Војна болница у Петроварадину, захваљујући преданом раду запослених, поштом текмичењу да буде боља данас него јуче, боља следеће године него што је била прошле, на истом месту, и истим темелима, са истим задацима, постоји и опстаје готово два и по века.

Свечаношћу у новосадском Дому Војске Србије, доделом признања и пригодним културно-уметничким програмом припадници Војномедицинског центра Нови Сад обележили 229. годишњицу постојања и 11. новембар Дан центра.

Обраћајући се присутнима управник Војномедицинског центра пуковник Братољуб Бркљача навео је како у току дугог периода постојања војна болница никада, па ни у најтежим и најтурбулентнијим историјским временима, није прекидала свој рад.

„Војна болница у Петроварадину траје и трајаће вековима захваљујући њеним припадницима који представљају часни људи предани свом послу, скромни и простодушни, људи који са пуно искрене љубави помажу онима који траже пут, а једини пут оболелих људи је здравље. - нагласио је пуковник Бркљача.

Иако су времена тешка, а огледају се како у недостатку кадра готово свих профила, тако и савремених медицинских апарата и уређаја, уз изузетно разумевање и сарадњу са Управом за војно здравство Министарства одбране прибављени су савремени болеснички кревети за интензивну негу, нови стуб за лапароскопске операције, гастроскоп и ендоскоп. У току је набавка покретног хируршког рентгена, као и нове опреме за стоматологију, а путем донација прибављен је мамограф. У солидно опремљеној лабораторији поред класичних налаза раде се и тумор маркери, и хормони. Квали-

тетно је опремљена и гинеколошка амбуланта. Неопходно је, у скорије време, савремено опремити кардиолошки, ОРЛ и кабинет за офталмологију. Такође је потребно повећати и број ултразвучних апарата, што ће свакако смањити постојеће листе чекања и одразити се на квалитет и на квантитет рада. Средства која је потребно уложити нису превелика, али се треба прилагодити тренутној ситуацији.

Заступник начелника Управе за војно здравство Министарства одбране пуковник др Угљеша Јовичић рекао је како 229 година постојања довољно говори и о значају хуманог позива. У овој години је, између осталог, обављено више од 3000 операција. У заједничкој борби са бројним задацима запослени у Војномедицинском центру, како је истакао, имају велику одговорност према садашњости и према будућности, у чему Управа за здравство Министарства одбране пружа значајну помоћ.

Честитајући запосленима празник, градоначелник Новог Сада Милош Вучевић поручио је да новосадски Војномедицински центар, својом дугогодишњом традицијом и пружајући најквалитетније здравствене услуге, служи на понос житеља Новог Сада, али и Јужнобачког округа, и обећао да током наредне године Град обезбеди најсавременију опрему за трећу операциону салу у Војномедицинском центру.

Свечаности су присуствовали и директор фонда СОВО Драгиша Дабетић, представници Војске Србије, Министарства одбране, здравствених установа, Српске православне цркве, удружења и организација.

У уметничком делу програма, уз бурне аплаузе, наступио је једини инклузивни хор у Европи, мешовити хор Школе за основно и средње образовање „Милан Петровић“ из Новог Сада, кога чине особе са сметњама у развоју. **Будимир М. ПОПАДИЋ**

Најмасовнији скуп војних пензионера у Бања Луци

ЧИЊЕНИЦЕ ИЗ ПРВЕ РУКЕ

Ма колико је до сада било информисања војних пензионера Републике Српске у Бања Луци, о много чему, посебно о коначном решењу тако дуго чеканог дуга по основу усклађивања војних пензија, никада до сада није било могуће привући толико пажње као недавно (19. новембра), када је готово било немогуће примити све пристигле војне пензионере у не малој дворани позоришта „Јазавца“.

Биће да је све то зато што је скоро крај свих досадашњих надања и очекивања надокнаде дуга али и зато што је у Бањалуку стигао, нико други до најодговорнији, па и најзаслужнији за сву ту мукотрпну борбу и несебичну бригу за коначно, углавном добро, решење тог питања председник Удружења В.П. Србије Љубомир Драгањац.

Бројним војним пензионерима обратио се председник УВП Републике Српске Милорад Кутлешкић и са нескривеном искреношћу указао на све што је Љубомир Драгањац чинио и учинио за добробит војних пензионера, наводећи да је управо он највећи део бриге и несебичности испољио у дугогодишњем настојању и лавовској борби са много чим, па и недовољним разумевањем одговорних људи у Србији за то питање, ионако доста осиромашених војних пензионера.

Много шта је у свему томе доста сложено и компликовано, па је утолико било и много, објашњених, па и необјашњених питања присутних, од оних како сада стати или одустати од масовних тужби које су војни пензионери покренули и спорови су још увек у току, па су деликатна и питања права на накнаду члановима породица умрлих војних пензионера, право наслеђивања, документовања свега тога и низ других питања.

Председник УВПС Љубомир Драгањац је навео је добре и лоше стране и једног и другог начина остваривања права на закинути део војних пензија. Он је врло концизно, сажето и свакоме разумљиво одговарао на питања.

М. Пејић

Уз 22-годишњицу оснивања ОО УВП Чукарица

ЗА БОЉЕ ДАНЕ

У просторијама МЗ „Бреза“ (Церак) свечано је, 9. новембра, обележена 22-годишњица оснивања Општинске организације УВП Чукарица. Скупу се обратио председник ове ОО УВПС Зоран Јанковић, који је, поред осталог, изнео:

„ Све време у пуној мери остварујемо програмска опредељења и задатке дефинисане Статутом УВПС, посебно у области заштите и унапређења статусних права корисника војних пензија, социјално-хуманитарне делатности, здравственог и стамбеног обезбеђења, информисања и сарадње са органима локалне самоуправе и сродних организација и друго.

Након измене законских решења и преузимања корисника војних пензија из Фонда СОВО у Републички фонд за ПИО, и корисници ове општинске организације сусрели су се са безброј проблема, укључујући ту и покушаје да се војни пензионери лише права на ванредно усклађивање пензија за 11,06 одсто. Општински одбор се максимално ангажовао на пружању сваке врсте помоћи својим члановима, почев од организовања скупа са адвокатом и договора око подношења тужби, пружања помоћи код подношења захтева за једнократну новчану помоћ, обилазка болесних и остарелих чланова и њихових породица, информисања о понуди РФ ПИО за вансудско поравнање неусклађених пензија.

Усвајањем законских решења о привременом уређивању начина исплате пензија значајније је погоршан материјални поло-

Поводом Дана ВМЦ приређен је богат културно-уметнички програм

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у новембру 2015. године

ОЛАКШАЊЕ ЗА 13 ПОРОДИЦА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 16. новембра 2015. године размотрио захтеве достављене у октобру 2015. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуку о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника ОпОр Вождовац ВС: 32.000,00 - по члану 8.924,53 динара, ГОПор Бела Црква КМ: 25.000,00 - по члану 10.120,21 динара, ОпОр Панчево АМ: 32.000,00 - по члану 9.625,95 динара, ОпОр Ниш МЗ: 32.000,00 - по члану 10.743,69 динара, ОпОр Ужице МН: 32.000,00 - по члану 8.924,53 динара, ОпОр Земун ПМ: 29.000,00 - по члану 10.772,79 динара, ОпОр Алексинац СБ: 32.000,00 - по члану 7.526,71 динара, ОпОр Младеновац ТМ: 35.000,00 - по члану 9.451,53 динара, ОпОр Краљево НД: 32.000,00 - по члану 8.924,53 динара, ОпОр Лозница ТМ: 32.000,00 - по члану 10.015,74 динара,

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника, ОпОр Бачка Топола ХН: 13.000,00 - по члану 13.947,75 динара, ОпОр Чукарица ББ: 25.000,00 - по члану 18.947,75 динара, ОпОр Панчево ВЗ: 25.000,00 - по члану 19.231,23 динара.

Новчана средства су уплаћена на текући рачун 20. новембра 201

Извршни одбор

жај војних пензионера јер је њиме погођено више од 95 одсто корисника, стандард је даље урушаван изменама прописа о опорезивању стана, смањењем или укидањем неких субвенција код плаћања комуналних услуга, повећавањем трошкова за набавку лекова итд.

Редовно информисање корисника обезбеђено је путем Општинског и месних одбора УВПС, повећање је претплата на „Војни ветеран“, размењују се информације са органима локалне самоуправе и сродним удружењима. Ипак, и поред свих настојања, не успева се значајније омасовљавање чланства и тај задатак остаје као трајно актуелан, закључио је своје излагање председник Јанковић.

Овом скупу присуствовали су Миле Глумац, у име ГО УВПС, Милутин Милинковић, члан Општинског већа ГО Чукарица, Светлана Боровић, секретар МЗ „Церак“, Бошко Радовић, председник Општинске организације СУБНОР, Драган Васојевић, председник ОО Удружења пензионисаних подофицира Чукарица-Раковица, Биљана Веиновић, управница ИА Церак и Драган Јеличић, председник Општинског одбора ОРВС.

За пригодно послужење и овог пута бринуо је Стојан Савановић, а за музику Станиша Бакић, што је све допринело да се овај скуп настави кроз пријатно дружење војних пензионера и гостију до касних подневних сати.

М. Милошевић

Обележено 22 године рада ОпОд УВП Нови Београд

ПРЕДНОСТИ КОЛЕКТИВНОГ ОСИГУРАЊА

Поводом 25. новембра - Дана формирања Општинске организације Нови Београд, одржана је свечана седница Општинског одбора УВПС и тако обележено 22 године од формирања највеће и најбројније Општинске организације УВПС.

Поред чланова ОпОр, седници су присуствовали и уважени гости: председник УВПС Љубомир Драгањац, председник Савеза пензионера Новог Београда Павле Лучић, секретара УБНОР Нови Београд другарица Мирјана Пашић, председник и секретар ОпОр УВПС Земун Цветко Јокановић и Трајче Митевски.

У пригодном говору, председник ОпОр Коста Арсеновић одао је признање оснивачима УВПС на Новом Београду и истакао успехе, али и многобројне проблеме који су пратили дугогодишњи рад Удружења на заштити права и побољшању услова живота и рада војних пензионера. Истакао је велики допринос новобеоградских чланова у раду УВПС и борби за остваривање законом прописаних права а посебно права на законом утврђену висину пензије, редовна и ванредна усклађивања. Нагласио је да је протеклих година рад УВПС већином био усмерен на остваривање права војних пензионера на неисплаћену разлику пензије за период од 2004.-2007. године и ванредно усклађивање пензије од 1. 1.2008.- 31.10.2015. године, док је рад на другим задацима (побољшању здравствене заштите, улепшању и олакшању живота и пружању помоћи старим и оболелим и др.) био делимично запостављен.

Арсеновић је развио чланове УВПС да у наредном периоду, поред упорног залагања на остваривању законом прописане пензије, дају свој допринос стране и бољем раду организације УВПС, посебно иницијативи да се реши збрињавање и лечење старих, тешко оболелих и непокретних војних осигураника на одговарајући начин у оквиру институција под окриљем надлежних министарстава.

Као најзначајнији успех у протеклом периоду истакао је сачувано и ојачано јединство организације војних пензионера Новог Београда и УВПС које је остварено дугогодишњим мудрим, упорним, достојанственим и принципијелним радом чланова УВПС.

Присутне је поздравио и председник УВПС Љубомир Драгањац и обавестио их о најновијим дешавањима у вези са остваривањем права на повећање пензије, понудом РФ ПИО за вансудско поравнање и понудом „Дунав осигурања“ за колективно осигурање чланова УВПС и чланова њихове породице.

Истакао је да нису сви војни пензионери и чланови породица преминулих војних пензионера добили обавештења и понуду РФ ПИО због неажурних адреса на којима се воде у РФ ПИО. Војни пензионери су дужни да самоиницијативно и благовремено пријаве промену адресе, а ако то нису урадили, могу сада да се обратите најближој Филијали

РФ ПИО и тамо добију детаљне информације. Поново је нагласио да је одлука, о прихватању понуде РФ ПИО или продужетку парничног поступка, лична ствар сваког војног пензионера и њихових наследника, а да УВПС и даље сматра да овом одлуком о повећању војних пензија још није извршено потпуно усклађивање војних пензија по важећим прописима. О даљим дешавањима, као и до сада, чланови УВПС и остали војни пензионери, биће редовно обавештавани путем саопштења на сајту УВПС и листу „Војни ветеран“.

Када је у питању понуда „Дунав осигурања“ за колективно осигурање чланова УВПС истакао је да она није добро представљена члановима јер нису довољно објашњене све предности које ово осигурање даје члановима УВПС. Иако за многе на први поглед делује да је месечна премија релативно висока (по члану 103,10 или 154,64 или 206,20 динара, што је мање од цене једне паклице цигарета), треба имати у виду предности понуђеног осигурања: могу се осигурати пензионери и чланови породице до 85. године живота. У случају ризичног догађаја висина премије која се исплаћује у случају смрти или инвалидитета многократно превазилази уложена средства (на максимално уложених 3.711,60 или 4.948,80 динара за цео период осигурања, премија износи од минимум 16.000 до 200.000 динара зависно од ризика). Колико је то значајна и велика новчана помоћ породицама, видели су нажалост, чланови породица осигураних чланова УВПС код којих се десило ризични догађај. Зато је апеловао да се на ово укаже и објасни члановима УВПС како би се прикупио потребан број Изјава чланова УВПС о прихватању понуђеног колективног осигурања а омогућило потписивање Уговора са „Дунав осигурањем“.

Пошто је пожељно добро здравље и срећан и успешан рад члановима УВПС ОпОр Нови Београд, председник Драгањац је најзаслужнијим члановима УВПС са територије Новог Београда уручио највиша признања УВПС, Повеље и Плакете, а председник ОпОр Коста Арсеновић Захвалнице УВПС.

Награђеним члановима који из оправданих разлога нису присуствовали Свечаној седници, признања ће бити уручена пригодном приликом у месним организацијама.

Д. Д. Д.

Савезну Републику Југославију у последњим годинама минулог века, 24. марта 1999. године, напала је до тада у историји невиђена злочиначка армада, оличена у НАТО-у. На челу тог пакта су Сједињене Америчке Државе, а активно у агресији учествовало је још 18 чланица: Белгија, Холандија, Данска, Исланд, Чешка, Француска, Немачка, Мађарска, Италија, Шпанија, Грчка, Турска, Канада, Велика Британија, Норвешка, Пољска, Португалија и Луксембург. Уступањем својих територија, то јест ваздушног простора агресору су помогле и Хрватска, Македонија, Бугарска и Румунија.

После Другог светског рата НАТО је основан као одбрамбени савез са задатком да штити своје чланице од могућег напада снага Варшавског уговора. Та два савеза у доба Хладног рата, међусобно су представљали озбиљну претњу. И један и други пакт имали су своју интересну сферу утицаја. У случају нарушавања тих сфера, свет би се брзо приближавао ризику од рата ширег размера (Кубанска криза).

Међусобни страх, је условио да за 50 година постојања НАТО-а, не дође до употребе његових снага у Европи. Међутим, падом Берлинског зида, распадом Совјетског Савеза и Варшавског уговора као противтеже НАТО-у, почеле су расправе о сврсисходности даљег опстанка западног војног савеза.

О томе Весли Кларк у својој књизи „Модерно ратовање“, дословце каже: „После завршетка Хладног рата и распада Варшавског пакта и Совјетског Савеза појавила се забринутост да НАТО неће више имати сврху и да ће дубоке суштинске разлике између земаља са обе стране Атлантика надрачати и њихов заједнички интерес за безбедност.“

Како пронаћи непријатеља

Таква размишљања нису повољна по дефту земљу НАТО-а САД, која себе сматра победником Хладног рата. Ако је до јуче постојање западне војне алијансе правдано опасношћу од Варшавског уговора, Совјетског Савеза и комунизма, сада треба пошто-пото пронаћи новог непријатеља. Он мора бити толико опасан по безбедност чланица НАТО-а, да Савез не само што мора да опстане, већ се мора ширити и јачати. И „умни“ људи у Сједињеним Америчким Државама су га открили. То је одбрана људских права у свету (али не и у сопственој земљи), борба против светског тероризма (кога су они произвели и гајили) и оно најважније - одбрана проценених америчких интереса у свету. Ето, тако су одредили да су интереси Америке угрожени у Југославији, па су зато САД и НАТО, напали силом, како би те интересе заштитили. Али никада нису казали који су то интереси угрожени у нашој земљи. Међутим, сваком здраворазумском размишљању је јасно да је у америчкој политици уграђен ген фашистичке идеологије, то јест владавина светом.

Многе земље се милом или силом потчињавају, развијају на супростављене делове, у њима се изазивају хаос и грађански ратови, експлоатишу природна богатства и људски ресурси. Данашњи НАТО је истовремено и пироман и „ватрогасац“.

У земљи-жртви најпре се потпали пожар и доведе до његове кулминације. Дипломатија настоји најпре да га смири или угаси (зависно од потреба хегемона). У даљем, по потреби ступају на сцену оружане снаге НАТО-а, кроз, како их они зову, хуманитарне

Припрема агресије НАТО-а на Савезну Републику Југославију

СИЛА ИЗНАД ПРАВА

Основни циљ САД био је „промена режима“ у Србији, односно свргавање председника Слободана Милошевића са власти, јер та власт није прихватала независност Косова и Метохије и војну окупацију целе земље, како је то било зацртано креираним „споразумом“ из Рамбујеа

ПИШУ:

генерал-пуковник у пензији

Миодраг СИМИЋ

и генерал-потпуковник у пензији

Стменко НИКОЛИЋ

мисије - интервенције да „помогну“ сукобљеним странама. Зачуђујућа је хуманост и брига САД за невинне људске жртве и њихове патње. То је исти онај степен хуманости који су американци исказали јапанском народу на крилима авиона који су изабацили атомске бомбе.

Агресији на Савезну Републику Југославију претходили су фингирани „преговори“ у Рамбујеу и Паризу. Изнудила их је Контакт-група, која их је ултимативно захтевала крајем јануара 1999. године. Њихова права суштина је то што су били хазардски покушај „булдожер дипломатије“ Мадлен Олбрајт, да се вештом манипулацијом Србији отме Косово, а ако то не успе, онда би они били дешавање, које ће послужити као формални повод за рат против Србије. Дакле, планирано је било да се Србији одузме Косово „милом или силом“.

Преговори којих није било

Организатори у Рамбујеу и Паризу, уговорном подвалом хтели су свакако остварење решења „косовског питања“ а то је независност и државна сувереност, односно узимање Косова из јурисдикције Србије. На овим преговорима, којих фактички и није било, доведена је у питање слободна воља страна, које преговарају, посебно државне делегације Србије. За овакав или онакав исход преговора у вези са понуђеним „споразумом“ забрањено је одговарајућом последицом.

Ево како их је Мадлен Олбрајт изнела на конференцији за штампу 20. фебруара 1999. у Рамбујеу: „Ако добијемо да од обе стране, имаћемо имплементационе снаге на Косову. Ако разговори крахирају зато што Срби не кажу да, имаћемо бомбардовање. Ако разговори крахирају због тога што Албанци не кажу да, ми нећемо бити у могућности да их подржавамо и, у ствари, мораћемо да пресечемо сваку помоћ коју добијају споља.... Ако преговори пропадну зато што су од обе стране рекле не, неће бити бомбардовања Србије и ми ћемо покушати да смислимо начине како даље да контактирамо две стране...Очито је дакле да преговарања у Рамбујеу није било, да је гладијатор (Сједињене Америчке Државе) сачинио текст „споразума“ по својој вољи и интересима и да су стране које се нису ни виделе за столом а још мање пеговарале, требало

да одобре и потпишу. То се не може назвати преговорима већ диктат или правичније ултиматум.“

Савезна Република Југославија односно Србија, као слободољубива земља, онако како и приличи у таквим ситуацијама, поносно и достојанствено рекла је не. Ово није био пркос или инат нашег политичког руководства, већ избор између два зла. Ако прихватиш земља одлази у дуговечно ропство са свим последицама које роб мора носити на својим плећима (историја нас учи како је наш народ „уживао“ под турцима више од 500 година). Зато је не мање зло, али не отклања опасност од рата. Напротив, агресори га узимају као повод за напад, а нас окриљују да смо изазвали рат.

Руководство и народ су били свесни свих тешких последица које рат доноси а посебно ако је то борба Давида и Голијата. Свесни смо били да бачену рукавац морамо прихватити и достојни предака бранити своју земљу, слободу, част и достојанство свога народа.

Празан сто не доноси споразум

У одговору на ултиматум који су дан уочи агресије НАТО-а и бомбардовања, Београду упутила двојица европских ратника, министри спољних послова Велике Британије и Француске Робин Кук и Ибер Ведрин, председник Савезне Републике Југославије отписује министрима речима које ће ући у историју дипломатије и у читанке патриотизма:

„Разговори у Паризу, за које кажете да сте их завршили, нису ни одржани. Делегације Владе Републике Србије и представника албанског сепаратистичког и терористичког покрета нису ни једном разговарале.“

Што се потписује „споразум“ тиче у Паризу су потписана два документа. Један су потписали представници свих националних заједница са Косова, и то су представници Косова. Други документ су потписали представници албанског сепаратистичког и терористичког покрета, и они, наравно, нису представници Косова.

Тај документ, који називате споразумом из Рамбујеа, међутим, није споразум из Рамбујеа. Јер ни у Рамбујеу, као ни у Паризу, они који су дошли да преговарају нису то учинили. Разговора међу њима није било, па према томе, није могло бити ни заједничког документа, да се одбаци или прихвати.

Иначе, текст кој и ви називате споразумом из Рамбујеа објављен је у штампи на Косову (албански лист „Коха ди торе“) пре разговора у Рамбујеу.

Београд је толерантан, али није глуп. Глупошћу неког другог објављен је документ

Мадлен Олбрајт у загрљају Хашима Тачија, вође ТВК

који је требало да буде резултат разговора који је тек требало да се води.

Ми, наравно, немамо ништа против да се пре разговора, за њих припрема предлог споразума. Али имамо све против тога да се разговори не одрже, а да се од нас тражи да оно што би евентуално могло да буде предлог споразума потпишемо као споразум, а да се никад нисмо ни срели са онима са којима треба да се споразумемо.

Према томе, мој одговор на вашу реченицу „споразум је на столу“ је следећи. На столу може бити само предлог споразума. А празан сто не доноси споразум. Као ни попуњена само једна страна стола. За столом морају да буду они којих се споразум тиче.

Што се тиче ваших претњи војном интервенцијом НАТО-а, ваши народи би требало да их се стиде, јер се спремате да примени те силу над малим европским народом зато што штите своју територију од сепаратизма, своје грађане од тероризма и своје историјско достојанство од хула које не знају ни шта је историја, ни шта је достојанство.

Рат нам је наметнут

Кажете да су велики покрети наших снага безбедности веома забрињавајући. Ако мислите да су забрињавајући за сепаратисте који би да отцепе део територије Србије и Југославије, и треба да буду. Ако мислите на евентуалне агресоре изван Југославије, такође и за њих треба да буду забрињавајући.

Зар заиста неко нормалан може да мисли да онај коме се прети неће показати намеру да се брани?

Ви сте, господо, министри иностраних послова две европске земље и као такви сте истакнуте дипломате. У том својству имате право да посредујете, преговарате, заступате добру вољу, залажете се за мир у Европи и свету и боље односе међу народима. Али немате право ни да претите другим земљама и њиховим грађанима ни да уређујете живот у њима.

Остајемо при свом чврстом опредељењу да проблеме на Косову и Метохији решавамо мирним средствима, путем преговора. То што преговори нису одржани ни у Рамбујеу, ни у Паризу, не значи да од њих треба одустати. Бар са наше мирољубиве и демократске тачке гледишта.

Рат нисмо желели, наметнут нам је и нисмо га никако могли избећи, осим истицањем беле заставе. То је нашем народу страшно, непознато и крајње неморално. Ако ико зна страхоте рата то најбоље зна наш народ, који је само у последња два светска рата изгубио више од два милиона својих становника, а да не говоримо о материјалним разарањима. Народ над којим су нацисти и усташе извршиле нечувени геноцид, а кривци ни до дана данашњег нису кажњени. Напротив, неки од тих зликоваца прихваћени од Америке, ставили су се у функцију њене политике-хегемона, док неке католичке црква проглашава за свеце.

За боље разумевање америчке политике и интереса у Европи, позадину ширења НАТО на Исток и Југоисток, циљевима агресије НАТО-а против Српј 1999. у великој мери нам помаже писмо немачког политичара Вилија Вимера, упућено тадашњем канцелару Герхарду Шредеру, 2. маја 2000. године. Тим писмом, Вимер извештава Шредера о току дискусијама и закључцима са конференције НАТО-а, која је одржана крајем априла 2000. у Братислави, на тему: „Балкан и проширење НАТО-а“. Главну реч водили су представници САД, који су били и организатори конференције. У раду су учествовали високи представници земаља региона, укључујући председнике влада, министре одбране и иностране послове.

Поткопавање међународног правног поретка

Ставови и закључке са те конференције Вимер је сажео у 11 тачака. После изнетих ставова, на крају свог писма, Вимер, као озбиљан политичар закључује: „Чини се да је америчка страна свесна и спремна да у глобалном контексту и ради остварења својих циљева поткопа међународни правни поредак који је настао као резултат Другог светског рата у прошлом веку. Сила треба да буде изнад права. Тамо где међународно право стоји на путу, треба га уклонити. Када је нешто слично доживело Друштво народа, Други светски рат није више био тако далеко. Начин размишљања, који апсолутно води рачуна о својим интересима, може се само назвати тоталитарним.“

Закључци немачког политичара у писму упућеном канцелару Шредеру, у потпуности разоткривају стратешке циљеве Америке према Европи, Балкану а посебно према Косову и Метохији: (1) НАТО је извршио агресију на Савезну Републику Југославију 1999. да би после окончања Хладног рата, оправдао своје постојање, без обзира што на другој страни нема другог глобалног противника (Совјетски Савез/Варшавски уговор) и да је самим тим у сталној потражи за елементима „његове угрожености“; (2) Да би припремио терен за пребацивање НАТО база и трупа из Немачке и из других држава Централне Европе на југ и југоисток, и (3) Да би направио преседан за војне интервенције било где у свету, без одобрења Савета Безбедности УН.

Свака тачка у писму Вили Вимера, на директан или индиректан начин, погађа интересе и безбедност Српј - Србије. Америка отворено тражи да се у кругу савезника што је могуће брже, изврши међународно признавање независне државе Косово. Зар овим није потврђен и основни циљ агресије одузимање Косова и Метохије, што је било и назначено у такозваном „споразуму“ из Рамбујеа и Париза у фебруару 1999. Текст који су написали Американци, представља акт у покушају успостављања Покрајине као државе потпуно одвојене од Србије. Српско-југословенска делегација није нити је могла да прихвати такав „споразум“. Као казна, успели су да агресију.

Непуну годину дана након гресије НАТО-а на Српј, амерички представници на поменутој конференцији у Братислави, објаснили су разлог за агресију и саопштили да је „рат против Југославије вођен да би се исправила једна погрешна одлука генерала Ајзенхауера донета током Другог светског рата. Због тога се из стратешких разлога тамо морају накнадно стационирати амерички војници.“

Ширење база према истоку

Очигледно је да је стратешки интерес САД распоређивање америчких снага на Балкану, при чему је агресија НАТО-а на Српј само као покриће за такво распоређивање. Посебно је интересантно да нема ни једне речи о мисији „спречавања хуманитарне катастрофе“ или „заштити људских права“ припадника албанске националне мањине.

У прилогу овогоме говори и чињеница да је војна база у Бонстилу код Урошевца, највећа америчка база на свету изван Америке. То говори на који начин САД исправљају „грешку“ генерала Ајзенхауера од пре 70 година. Ово представља и први корак ка ширењу мреже америчких војних база према Истоку и распоређивању америчких војника на Косову и Метохији.

Званичници САД у Братислави су обелоданили оно што је југословенска страна стално истицала још у току саме агресије: „да се ради о преседану на који се свако може позвати у свако доба и да ће се позивати“ а да ће агресија НАТО-а на Српј бити коришћена као преседан.

Представници Америке упознали су учеснике конференције НАТО у Братислави са својим стратешким циљем, да се ширењем НАТО-а на Исток „успостави таква просторна ситуација између Балтика и Анадолије, каква је постојала у време када је Римска империја била на врхунцу своје моћи“, и у појединостима су дали образложење какве

КАКО ДО КЊИГЕ

Књига „Истина и заблуде о петом октобру 2000. Године“, чије делове објављујемо у овом и наредним бројевима „Војног ветерана“ може се набавити путем телефона: Миодраг Симић, телефон – 063/836-3139; Стаменко Николић, телефон – 065/310-3948 и Предраг Ђурић – телефон – 061/183-9919.

су улоге Пољске, Турске, Румуније и Бугарске у остваривању тог плана. А што се Србије тиче, Американци су закључили да „Србију треба трајно држати изван европског развоја“. После оваквих ставова Америке, поставља се основно питање, каква ће политика Европске Уније бити према Србији у процесу европске интеграције и да ли уопште постоји крај условљавањима.

Одговор на питање зашто смо бомбардовани лежи у тежњи америчке политике према Европи и свету, уопште са нагласком на сили и вољи, гажењем права. О томе говоре смернице из Доктрине америчке борбе против Истока директора ЦИА, Алена Далса (1953-1961).

Оруђе за промену власти

Џон Кронсланд у писаном Сведочењу Хашком трибуналу јуна 2006. године, је између осталог рекао: „Међународна заједница је подржавала КЛА/ОВК и они су то знали. Бил Клинтон, Ричард Холбрук, Мадлен Олбрајт одлучили су да дође до промена режима у Србији и да ОВК треба да буде једно од оруђа да се то спроведе. Имајући то у виду, све резерве које сам ја, или било ко други, имао против КЛА/ УЧК биле су без значаја. Став који је међународна заједница (НАТО са САД на челу, прим. аут.) заузела у Рамбујеу 1999. године, био је усклађен са таквом политиком.“

Ово сведочење јасно показује да је терористичка Војска Косова била основно оруђе за промену власти у Србији а посебно, ко је и због чега саботирао захтеве Савета Безбедности УН да се заустави и прекине наоружавање, финансирање и обучавање терористичке војске Косова. Слична је била и улога Мисије за верификацију ОЕБС на Косову и Метохији на чијем је челу био познати Вилијам Вокер, чији је основни задатак био да се обезбеде повољни услови за реорганизацију, обуку и опремање терористичке Војске Косова.

Оваква ситуација и околности, утицале су на одлагање агресије на Савезну Републику Југославију за пролеће 1999. од којих посебно истичемо: што су терористичке снаге на Косову и Метохији у потпуности биле разбијене противтерористичким акцијама безбедносних снага СРЈ у другој половини 1998. године; очекивао се изузетно тежак зимски период, посебно на брдско планинском земљишту и што је обавештајном делатношћу Војска Југославије благовремено откривала све планиране циљеве НАТО-а у почетном периоду агресије

Из наведеног сведочења јасно произилази закључак да је основни циљ САД био „промена режима“ у Србији, односно свргавање председника Слободана Милошевића са власти, јер та власт није прихватала независност Косова и Метохије и војну окупацију целе земље, како је то било зацртано креираним „споразумом“ из Рамбујеа, што говори и какав су режим САД тежиле да се оствари „демократским“ променама 2000. године.

Сједињеним Америчким Државама одговара само онај режим, односно она власт која ће без икаквог условљавања и поговара изржавати све налоге и задатке, не водећи рачуна да ли је то у интересу свог народа, заборављајући при томе шта је у прошлости учињено и каква су зла нанета земљи Србији.

Михајло Петровић у Француској, па у Црној Гори

СТВАРАЊЕ СРПСКЕ АВИЈАЦИЈЕ

Српско Министарство војно и Генералштаб, проценили су да је неопходно убрзати формирање сопственог ваздухопловства, тек пошто је 30. септембра 1912. године објављена мобилизација, као увод у Балкански рат.

Српски пилоти су по доласку у Француску усвојили и модерне манире пилота, по којима су били препознатљиви: качкет, шал, одело, бркови, визит-карте са личним подацима и сликом авиона на којима лете, као и пост-карте

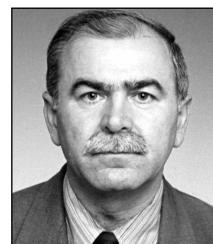
са својим ликом, сликом авиона, аеродрома и основним подацима, које су слали својима у Отаџбину и широм света. У заоставштини Михаила Петровића која је од наследника предата Музеју ваздухопловства неки од тих предмета постоје. Али и француски аероклуб у својој историји, као и Етамп као град имају такође, реликвије својих, светских па и српских ваздухопловаца.

После дипломирања српски пилоти су били доспобљени за основне летачке задатке, по условима из уговора са почетка школовања. Међутим, видели су да је обука француских пилота шира, сложенија и са више елемената које они нису владали. Поставило се питање шта је са летењем на висинама преко хиљаду метара, јер ће то бити неопходно у ратним условима; како слетати са угашеним мотором у случају нужде; како се изводе акробације и сложенији елементи летења? Српски пилоти су с тим у вези саставили и упутили молбу српској влади, с потребним образложењима и уз навођење примера како се то ради у другим државама. Тада су написали и предлог да се у Србији формира пилотска школа, како се кандидати не би слали на школовање у иностранство. Но, одговор из Србије није стигао. Земља је била пред ратом.

Нестрпљиво очекивали повратак у Отаџбину

Михаило Петровић испред авиона „Фаман“ у Етампу 1912. године послао је брату Живану писмо, пошто је објављена мобилизација у Србији, и практично већ одлази у рат, Михаило 18. септембра из Париза пише: „И ја ћу доћи кроз 20 дана, јер још нисам свршио неки службени посао. Буди храбар, а ја ти желим да стекнеш најбољу славу са нашом дивном брзометком (говори о пушци иако је као артиљерац раније обожавао артиљерију). Ако Бог да среће ја ћу летети изнад тебе као орао, да тражим плена за наше славно оружје. Водећи рачуна о својим дужностима у команди, и ако отаџбина затраже твој живот, дај га са песмом на уснама, јер је боље славно умрети, него кукавички живети“.

Време је пролазило, а српски пилоти нестрпљиво су очекивали повратак у отаџбину Србију. Но, требаће још времена да се

ПИШЕ:
Златомир Грујић,
пуковник у пензији

створе прве авијацијске јединице како би они могли да покажу своје умеће у ваздуху. Боравак у Француској се одужио, а они су жарко желели да се боре са својим друговима за ослобођење Србије од вековног ropства.

Михаило из Париза пише мајци Радојки и сестри: „Као што видите, ја сам у Паризу. Сигурно ћу овде остати десет до петнаест дана. После ћу кренути за Србију. Да ли ћу доћи у Београд прво, или на коју другу страну – не знам. Богзна да ли ћемо се скоро видети, и за то чувај то хране, што имаш са Колом (сестром). Седите заједно у кући и молите се Богу за Вељу (зет Велимир) и Жрку (брат Живан). Они ми ништа не пишу, а могао бих добити њихово писмо. Не знам где су сада? Не кидај се, не пати и не тугуј, ни ти, ни Кола. Судбина је судбина. Ми не можемо од ње немода. Нема смрти без суђена дана, и коме је суђено остаће жив. Радујте се опремају на војску два војника. Наша Отаџбина и наше потомство захваљује вам за то, ако ми паднемо за Отаџбину. Ако се вратимо живи, ви ћете утолико бити срећније обадве.“

На полеђини писма Михаило је записао неколико реченица за стрица Милоша, најстаријег рођака, који му је у детињству усадио снажна патриотска осећања и дух слободољубља из српске народне поезије. Порука чича Милошу гласи: „Чича Милоше! У овим данима када нас Отаџбина позива на бојно поље, ја идем тамо да летим изнад поносне српске војске, а ти буди потпора мојима, помози им колико можеш. Ако ја погинем, Бог ће ти платити. Много поздрава свима нашим – твој Михаило.“

У то време на границама малене Србије и огромне Отоманске империје већ су праштале пушке – почињао је велики ослободилачки рат – познат у историји као Први балкански рат.

Летачка служба пилота Михаила

После обуке пилота, следећи корак је била набавка авиона за српску војску, како би пилоти имали на чему да лете. Док

Михаило Петровић испред авиона „Фаман“ у Етампу 1912. године

су они још били у Француској ситуација на Балкану је доведена до усијања, а Србија је, са својим савезницима, била пред ратом са Отоманском империјом.

Српско Министарство војно и Генералштаб, проценили су да је неопходно убрзати формирање сопственог ваздухопловства, тек пошто је 30. септембра 1912. године објављена мобилизација, као увод у Балкански рат. Прва мера било је наређење да се што брже врате у земљу српски пилоти који су завршили обуку у Француској и тамо чекали повратак у Србију. Истовремено, официри Илић, Станковић и Југовић одређени су у комисију, којој је дат задатак да за Српску војску одаберу и купе авионе, као и осталу потребну ваздухопловну опрему. На располагање им је стављена, без икаквих посебних ограничења, знатна свота француских франака, што очигледно сведочи о хитности набавке, јер је Генералштаб инсистирао да обезбеди подршку авијације пре избијања већих сукоба са војском Отоманске империје.

Државна комисија састављена од свршених пилота ради набавке авиона је, уз консултације са француским стручњацима, купила у Француској осам апарата. Купљена су три двокрилца („Хенри“) Анри Фарман-XX (ХФ-XX); три једнокрилца Блерио, и то два двоседа „Блерио XI-2 артилерије“ и један једносед „Блерио XI милитаре“; два авиона типа „Депердисен“. Сви авиони су имали ротационе моторе од 50, 70 и 89 коњских снага.

Уз авионе купљени су и резервни делови, инструменти и фото-камере.

Комисија је, не чекајући, приступила избору авиона, али су према мишљењу неких ваздухопловних историчара у нас, на њену одлуку утицала заинтересована француска ваздухопловна предузећа која су се трудила да између себе поделе уносне набавке. Вероватно због тога није усвојен, сматрају, врло разложен предлог Милоша Илића да се за све пилоте купе авиони типа „Блерио“, већ је решено да се за пилоте који су завршили Фарманову школу наруче три двокрилца (биплана) „Анри фарман-XX“ са ротационим мотором „Гном“ од 80 КС (59 КВ), а за ученике школе Блериоа, купљен је један једноседи једнокрилац „Блерио XI“ са мотором „Гном“ од 50 КС (37 КВ) и два двоседа „Блерио XI-2“ са мотором „Гном“ од 70 КС

(52 КВ). Наручени су и монтажни хангари, најнеопходнији инструменти и резервни делови, а купљена су и три фото апарата.

Ратним пленом до првих авиона

Србија је прве авионе стекла ратним пленом. На почетку Првог балканског рата, октобра 1912. године, заплена су два турска авиона у транзиту железницом. У Француској је купљено осам авиона. Два авиона „Дуксбиплан-НФ VII“ набављена су у Русији. Тај авион је био копија француског „ХФ VII“, односно лиценцна верзија „Фармана VII“. Један „Дукс“ је добијен као помоћ од листа „Новое Време“, а други је купио српски архимандрит Михајло по захтеву Владе Србије у јесен 1912. године. Тако је уз два авиона из ратног плена, два купљена у Русији и осам купљених у Француској, крајем 1912. године Србија имала 12 авиона.

У међувремену српска комисија је, имајући у виду неискуство новошколованих српских пилота, ангажовала за потребе српске авијације три француска искусна пилота. То су били: Броден, Ведрин и Годфро, а ангажован је и авиомеханичар Корније.

По завршетку школовања пилота и куповине авиона, настао је велики проблем како да се ваздухопловна техника допреми у Србију. Требало је да се авиони, стављени на делове и спаковани у сандуке, транспортују у Србију преко Русије, Румуније и дела територије Аустроугарске. Међутим, Аустроугарска је ускратила визу за прелаз тог транспорта преко њене територије. У тражењу решења за тај велики проблем разматран је нови план пута: Француска – Италија – Црна Гора – Србија.

Испорука нарученог ваздухопловног материјала почела је крајем октобра 1912. године. Пошто непријатељски расположени Аустроугарска није дозвољавала превоз преко своје територије, куда је водио најкраћи пут, одлучено је да се авиони пребаце преко Италије у Црну Гору, одакле ће прелетети у Србију. Мајор Коста Милетић и пилот Миодраг Томић, отпутовали су возом из Француске у Србију, са задатком да припреме терен и створе услове за прихват авиона. Они су већ током новембра припремили летелиште за

слетање српских авиона код Новог Пазара.

Запречени путеви за транспорт авиона

Међутим, када су крајем октобра српски авиони и опрема стигли у Италију, у луку Бари, Аустроугарска је уложила оштар демарш и тражила да италијанске власти не дозволе укрцавање српских авиона на брод. Италијанске власти биле су приморане да због протеста Аустроугарске забране укрцавање српских авиона у брод. Тако је извршење плана превоза авиона у Србију доведено у питање.

За решавање тог горућег проблема превоза авиона у Србији било је још могућих варијанти. Тако је поред идеје да се авиони пребаце у Црну Гору, па да прелете у Србију, разматрана и могућност транспорта у Солун, а одатле у Србију. Баш у то време вођене су у Македонији најзначајније битке Првог балканског рата, у којима војно ваздухопловство Србије није могло да учествује.

У међувремену наредник Михајло Петровић је отпутовао у Црну Гору, одакле 28. октобра пише писмо мајци:

Црногорски Бар, 28. октобар 1912.

„Ево ме, дошао сам у Црну Гору. Одавде сам требао поћи у Србију, код наше војске, али изгледа да се неће моћи стићи јер је овде пре два дана пао велики снег па су сви путеви затрпани, а и брдовити су, те се не би могло проћи. Чекамо сада наређење из Београда. Сигурно ћу овде остати још три до четири дана.

Највећа ми је брига за Жики. Не знам шта је с њим? Откако је отишао из Београда није ми се јавио, сем једном из Ваљева.

Наша је војска сада стигла до мора, како из новина читам. Знам само да је његов пук био у боју код Куманова. Али како је он прошао и шта је са њим сад – не знам. Јесте да је скупо, али ако икако можеш, јави ми депешом, ако штогод знаш о Жики.

Наша војска је победила непријатеља свуда, и, како изгледа рат ће се убрзо свршити, можда за двадесет дана. Послао бих ти пара, али не знам да ли ћеш моћи примити у ово мутно доба. За сваки случај јави ми шта је са Жиком, ако ово писмо задоцни.

Овде је у Црној Гори страшно. Свуда је пука сиротиња. Војници су на бојном пољу, а жене им носе храну по два три дана далеко. Рањеници стижу сваки дан, али их овде нема много. Махом су рањени у ноге и руке, јер они неће у заклон и бију бој из стојећег става, било да стоје или се крећу. Користити заклон леђи или клекнути, они сматрају кукавичлуком, и нико се не би заклонио ни по коју цену, јер хоће да буду јунаци. Трпе велике губитке, али не од јунаштва.

Све је отишло у бој, само су остале жене и по који старац од осамдесет година, док је све друго што је пушку могло носити отишло на бојно поље. Само из једне куће погинуло је осморо браће за два сата борбе! Од целе куће остао је само један жив, али је и он рањен.

Сиромас, јуче се поново вратио на бојно поље, јер је нешто прездравио и нико га задржати не може. Поздрави сву нашу фамилију. Твој син Михајло“.

Међународни односи 70 година после одржавања Конференције на Јалти

ЗАОШТРАВАЊЕ И СУКОБИ ПОСЛЕДИЦА СУ СТРАТЕГИЈЕ ЗАПАДА

Политика доминације, војне експанзије и глобалног интервенционизма, уз најгрубље кршење међународног права, довела је до продубљивања неповерења, подела, хладноратовске реторике и конфронтације. Европа је премрежена страним војним базама, снагама за брзе интервенције, „антиракетним штитовима“, „ротирајућим командама“, ваздушним „патролама“ од Балтика до Анадолије. У Европи је данас више страних војних база, бомбрдера и нуклеарних бомби него у време врхунца Хладног рата. Чему све то, питамо се?

Седамдесет година после савезничких конференција на Јалти и у Потсдаму и 40 година од усвајања Завршног документа из Хелсинкија међународни односи ушли су у период дубоких промена. Завршени су периоди биполарног и униполарног уређивања светских односа. Враћање на старе концепте више није могуће. Светски поредак постаје мултиполаран.

Процес мултиполаризације не тече лако, али се не може зауставити. Посебно забрињавају тежње да се по сваку цену, укључујући примену војне силе, сачувају доминација и привилегије, да се озакони право на изузетност, глобални интервенционизам и војна експанзија на Исток. Политика силе којом Запад, на челу са САД, тежи да очува привилегије и стави под контролу богатства планете довела је до дестабилизације, конфликта и разарања многих држава и друштава. Западни центри моћи, носиоци такве тоталитаристичке политике, носе одговорност за дестабилизацију и драматично заоштравање глобалних односа који прете катастрофалним последицама по човечанство.

Прве жртве такве политике у недавној прошлости биле су две Југославије – једна која је разбијена изазимањем грађанских ратова почетком деведесетих година прошлог века и друга која је разорена током илегалне агресије НАТО 1999. године. Тиме је Балкан претворен у зону дуготрајне нестабилности. Ревизијом историје „in vivo“ под окриљем Запада, створено је више државица, које тешко да имају било какве могућности за самостални развој и независност. Насилно исцртавање нових граница кршењем основних принципа Хелсиншког документа, није завршено. Доказ томе је отимање покрајине Косово и Метохија од Србије и оживљавање планова о стварању тзв. велике Албаније. Највећа жртва деструктивне стратегије САД и Запада на Балкану је српски народ који је разбијен, обесправљен и стављен под контролу вазалских режима. Парадоксално је да Запад паралелно фрагментисање српске нације, на једној и (ре)интеграцију

ПИШЕ:
Живадин
Јовановић,
бивши министар
иностраних по-
лова СРЈ

других нација, на другој страни, истовремено проглашава као допринос миру и стабилности, поштовању европских и демократских стандарда! Српско национално питање, не само да је отворено, већ је разбијањем и обесправљивањем српског народа, даље погоршно. Тешко да је то силом наметнуто стање у интересу мира и стабилности. Реч је, дакако, о геополитичком инжењерингу, о империјалним интересима и ни о чему другом.

Стратегија територијалног преуређивања држава

Да је тако потврђују слична разбијања низа других суверених држава и нација у различитим деловима света. Западни центри моћи, по свему судећи, неће ускоро одустати од стратегије „територијалног преуређивања“ суверених држава оружним нападима, „обојеним револуцијама“ и другим недопустивим методама – у Јужној Америци, Африци и Азији. Сепаратизму у Европи довољна је подршка и само признавање једнострано проглашене независности Косова и Метохије.

Политика доминације, војне експанзије и глобалног интервенционизма, уз најгрубље кршење међународног права, довела је до продубљивања неповерења, подела, хладноратовске реторике и конфронтације. Европа је премрежена страним војним базама, снагама за брзе интервенције, „антиракетним штитовима“, „ротирајућим командама“, ваздушним „патролама“ од

Балтика до Анадолије. У Европи је данас више страних војних база, бомбрдера и нуклеарних бомби него у време врхунца Хладног рата. Чему све то, питамо се?

Крајње је време да се пресеку и зауставе опасни трендови и готово драматични раст тензија који сваки даном све више угрожавају безбедност, мир, коегзистенцију и нормалне односе. Позивамо на отвореност, дијалог и партнерство у решавању свих проблема пре него што би се драматично погоршање измакло свакој контроли. Аутопритарно понашање на међународној сцени, војна експанзија и двоструки стандарди морају уступити место међусобном уважавању, дијалогу и компромисима.

Разум, политичка одговорност и спремност на компромисе потребнији су данас него икада.

Европи потребни безбедност и стабилност

Војно неутрална Србија и Београд су право место за покретање демократског, равноправног дијалога о најважнијим питањима безбедности и сарадње. Много чешће него друге престонице Европе, Београд је био жртва агресије, окупација и најстрашнијих разарања. То му даје морално право и обавезује га да буде покретач дијалога, споразумевања и враћања поверења. С друге стране, Београд је родно место Покрета несврстаних земаља, најшире међународне групације после Уједињених нација, која има огромне заслуге за слободу колонијализованих народа, демократизацију Уједињених нација и кодификацију међународног права.

Београда је био лидер групације неутралних и несврстаних земаља Европе – Кипар, Малта, СФРЈ, Аустрија, Финска, Шведска, Швајцарска – које су биле покретачка снага за постизање консензуса о Хелсиншком завршном документу. Тај документ, ослоњен на договоре у Јалти и Потсдаму, на резултате Другог светског рата и Повељу Уједињених нација, представља историјско достигнуће, међаш за нових иницијатива усмерених ка осигурању једнаке безбедности за све земље без обзира на њихово пространство, број становништва, економску или војну моћ. За свој допринос процесу европске безбедности и сарадње Београду је узвраћено тако што је 1977. био домаћин прве Конференције КЕБС-а после Хелсинкија.

Безбедност и стабилност у Европи неопходна је од безбедности и стабилности у суседним регионима, на Медитерану и у свету. Због тога се трајна безбедност и стабилност у Европи не могу осигурати ако се не повежу са безбедношћу и стабилношћу на Блиском Истоку, у Азији, Северној Африци (Магребу) и уопште у Африци.

Балкан није равноправни део Старог континета

Окончавање рата у Сирији, има прворазредни значај не само за народе региона већ и за Европу. Паралелно, неопходне су иницијативе за обнову функционалности разорених држава и друштава као што су Авганистан, Ирак, Јемен, Сомалија, Либија и друге. Од Европе, као и других богатих делова света, очекује се да подрже и економско социјалну обнову тих земаља. Ако није једини, то је свакако веома важан

Тероризам је тренутно највећа претња безбедности људи

Ратови које западне земље воде у Африци и Азији изазвали су велики избеглички поход на Европу

Ратови изазвани деведесетих година разрушили су Југославију

услов за заустављање избегличке и економске сеобе народа која додатно оптерећује Европу, посебно Европску унију која је и без тога суочена са озбиљним тешкоћама.

После свих трагичних дешавања и ОЕБС и УН мировних мисија од почетка 90-их година прошлог века до данас, сви односи на Балкану нису нормализовани, нити је Балкан стбилан. Основни узрок томе је, по нашем мишљењу, то што Балкан, иако колевка европске цивилизације и демократије, никада у стварности није прихваћен као равноправни и интегрални део Европе. Крајње је време да се напусти традиционални, дискриминаторски прилаз западних центара моћи Балкану као слепом цреву, одлагалишту за старе технологије или терену за трагичне геополитичке игре и експерименте.

С обзиром на забрињавајући развој на Балкану (учестали терористички напади, нестабилност у Македонији, Црној Гори, појачавање уцена Запада према Србији, притисци за ревизију Дејтона и унитаризацију у БиХ), имамо разлога да упозоримо и позовемо одговорне да прекину са политиком диктат и уцена, да не погоршавају стање и не подижу тензије. Веома је важно да подржимо поштовање Дејтонског споразума о миру у БиХ, као и резолуције Савета безбедности 1244 (1999.) о статусу покрајине Косово и Метохија као међународно-правних докумената трајног карактера.

Избеглице и емигранти су одраз политичких и војних сукоба, неприхватљивих доктрина, вековног колонијалног пљачкања, грамзивости и неизвесне будућности. Овај проблем не може се решити подизањем

никаких зидова или ограда, полицијским и војним патролама или мамутским сабирним центрима, још мање позивањем на Даблин, или на такозване споразуме о редадмисији.

Тероризам проблем новог доба

Обуштавање сваке, директне или прикривене подршке тзв. ИД, прекид финансирања, обуке и наоружавања терористичких организација неизоставна је претпоставка успеха у борби против тероризма.

Једнаки стандарди према тероризму и терористима без деобе на „наше“ и „њихове“, на терористе и „борце за слободу и људска прва“, такође су важан услов за преокрет ка стварној борби и успеху.

Социо-економски развој земаља порекла тероризма и емиграције, укључујући и планове за реконструкцију, образовање и запошљавање младих, мора такође, постати интегрални део глобалне стратегије међународне заједнице у борби против тероризма.

Није ли прави тренутак за сазивања Светске конференције о борби против тероризма са циљем да се успостави организација и временски оквир за усвајање Светске конвенције о спречавању злочина тероризма, под окриљем Уједињених нација?

Од Хесинкија 1975 до Београда 2015. десиле су се дубоке промене у глобалним односима. Када је основан ОЕБС (ОЕБС) имао је 35 чланица, данас их има 57. Током 40 година рада ОЕБС је стекао пози-

тивна, али и бројна негативна искуства. Почетком 90-тих ОЕБС је погазио начело консенсуса и по питању Југославије направио опасан преседан доневши по „ад хок“ одлуку по моделу „консенсус минус један“. Крјем 1998. и почетком 1999. године ОЕБС је допустио да буде злоупотребљен током Мисије за верификацију на Косову – КВМ. Уместо цивилне мисије за верификацију спровођења договора од 13. октобра 1998. Мисија од око 1.300 чланова, била је састављена превасходно од пресвучених војних и полицијских обавештаја, а одиграла је улогу подршке обнављању и оспособљавању терористичке ОВК разбијене током противтерористичке акције снага безбедности Србије. На челу са америчким представником Вокером, КВМ је одиграла улогу у припремама агресије НАТО-а планиране много пре распоређивања верификатора. Током агресије авиација НАТО користила је тзв. ОВК као савезника на земљи.

Данас се ОЕБС суочава с огромним новим изазовима. Има разлога да се озбиљно размисли о изрази и доношењу Повеље ОЕБС-а којом би се циљеви, организација и метод рада даље разрадили, прилагодили стеченим искуствима, насталим променама и новим изазовима.

Безбедност није привилегија, моћних и великих, нити чланова ексклузивних клубова, већ једнако право свих народа и држава, без обзира на њихову величину, војну или економску моћ. Зато наши напори треба да буду усмерени ка изградњи и унапређивању таквог система који ће гарантовати једнаку безбедност свих земаља и народа.

Француски пуковник због Срба жртвовао војничку каријеру

ХТЕО САМ ДА РАСТЕРАМ БАНДУ

Британци су на Косову изигравали мировњаке, а у ствари борили су се заједно са терористима ОВК-а против Срба. Хтео сам да растерам банду, али британски генерал Меј тражио је да не пуцам по његовим војницима, испричао је агенцији Срна пензионисани француски пуковник Жак Огар

Француски пуковник Жак Огар (60), није блиставо окончао своју војничку каријеру - превремено је пензионисан зато што је 1999. године, као припадник НАТО-а, штитио косметске Србе.

Искусни ратник из афричких сукоба и падобранац Легије странаца сматра да је најважније то што није ратовао против Срба и што је „осветлао образ“ Француза и своје породице, у којој је он 12. генерација официра.

Огар у интервјуу агенцији Срна истиче да му је већ првих дана боравка на Косову било јасно да САД шире дезинформације и тако „трују“ свет лажима о Србима као злочиначком народу.

„Бил Клинтон и Медлин Олбрајт тврдили су тада да се на Косову и Метохији догодио геноцид са више од 100.000 убијених Албанаца“, подсећа Огар, наводећи да је то била „огромна лаж коју су преузели и прихватили готово читава Европа и свет“.

„Они који су пласирали те лажи о геноциду, дакле поред г-ђе Олбрајт и амерички генерали Весли Кларк и Мајкл Џексон, сада се бесрамно богате на Косову“, каже Огар.

У породици ме учили да волим Србију

Још почетком 13. века српски краљ Стефан Урош Немањић оженио се Францускињом Елен, блиском рођаком француске краљевске породице од Анжуја. Срби су је касније назвали краљица Јелена Анжујска.

„Мене су у породици учили да волим Србију јер то пријатељство француског и српског народа траје још од времена Јелене Анжујске. Када сам као командант француских специјалних јединица после бомбардовања Србије дошао на Косово, нисам имао никаквих моралних дилема“, наглашава он.

„Пре тог пута, мој отац, пензионисани генерал француске војске, рекао ми је да пазим шта тамо радим јер Срби су честит народ и имају славну историју“, каже Огар, указујући да је читао књигу Душана Батаковића „Косово, спирала мржње“ како би се боље припремио за мисију.

Али, праву слику о косовским збивањима стекао је тек када је видео шта се догађа на терену.

„Американци су буквално отели вековну српску земљу и предали је терористичкој ОВК. Када сам дошао на Косово, брзо сам схватио да је и Француска изабрала

Образ му није
потамнио:
Жак Огар

Британски
генерал Мајк Џексон

Француска веза:
Јелена Анжујска

погрешну страну“, прича Огар.

Он сматра да је Француска издала традиционално француско-српско пријатељство, озваничено током Првог светског рата и „потписано измешаном крвљу војника“.

Огар каже да није могао да разуме званични Париз који је пустио под притиском САД и стао на страну „банде терориста“. Посебно су га разочарали Британци који су играли „двоструку игру“.

„Британци су на Косову изигравали мировњаке, а у ствари борили су се заједно са терористима ОВК против Срба. Добро се сећам предвечерја 17. јуна 1999. године када је ОВК поставила заседу колони српских цивила која се са 200 трактора повлачила из Пећи према Косовској Митровици“, сведочи Огар.

Колону српских цивила напали Британци

Када се догодио тај напад послао је хеликоптер да види позицију ОВК и затим наредио војницима да рафалном паљбом по положајима ОВК-а растерају банду.

„Запрепастио сам се када ме неколико тренутака касније радио везом позвао

британски генерал Меј, захтевајући да не пуцам по његовим војницима“, прича пуковник Огар.

Он објашњава да су у том нападу на колону српских цивила, заједно са албанским терористима, учествовали и британски војници, који су се повукли када је стигла Седма бригада српске војске која се тих дана повлачила из јужне српске покрајине, у складу са Кумановским споразумом.

Командант француских специјалних јединица на Косову и Метохији у лето 1999. године пуковник Жак Огар видео је тих дана још много сличних напада терориста. Каже да је помагао Србима где год је то било могуће.

„Због велике неправде коју чини међународна заједница према српском народу,

по повратку у Француску одлучио сам да се превремено пензионисем. Моје понашање на Косову вероватно је сметало старешинама иако ми то нису рекли“ - наводи Огар у интервјуу Срни.

По повратку са Косова требало је да преузме команду у једном пуку француске војске, али то му није омогућено. Тада је схватио да представља проблем за француску војску.

„То ме је јако наљутило и одлучио сам да напустим армију. То је била једна од најтежих одлука коју сам донео у животу, али са ове временске дистанце мислим да сам добро учинио“, наводи Огар.

Пре десетак година Огар је у Француској регистровао предузеће које се бави финансијским консалтингом и саветовањем француских компанија о томе како на најбољи начин да послују у свету.

„Био бих најсрећнији када бих могао да помогнем економски развој Србије и Републике Српске. Сада је најважније да власт и предузећа у Српској дефинишу своје потребе у сарадњи са француским компанијама и облике сарадње који би били најкориснији“, поручује Огар.

Извор: Блиц онлајн

Ратни злочин над сиријским небом

ПИЛОТИ

ПИШЕ: Мирослав Лазански

Нема рата без Немаца и Турака, рекли би многи Срби. Само су немачки пилоти приликом бомбардовања Београда 6. априла 1941. пуцали на пилоте југословенске краљевске авијације, док су се падобранима спуштали из обореног авиона. И неколико њих убили док су немоћно висили на гуртима својих падобрана. Историја Другог светског рата не познаје сличан случај. Јер, пилот обореног авиона, који висе на падобрану, практично је борац већ избачен из борбе. Пуцати на њега најблаже речено неморалан је чин, заправо, то је ратни злочин и по међународном праву.

Управо се то и догодило у Сирији. Припадници сиријске „умерене“ опозиције, или бандити из Нусра фронта, или Исламске државе, или Туркмени из те области отворили су ватру на руске пилоте док су се падобранима спуштали из обореног СУ-24. Једног су пилота погодили и ранили у ваздуху и по приземљењу на земљу убили, други је пилот спасен.

Нити један медиј на Западу није се осврнуо на чињеницу да су руски пилоти гађани док су падобранима падали на земљу. Или је то нешто што се по стандардима НАТО-а подразумева? Или је то морални кодекс ЕУ? Да се то догодило неком западном пилоту, сузе би текле у медијским потоцима, свеће би се палиле од Лондона до Сиднеја. Био сам у „Пустињској олуји“ у јануару 1991. године. Италијанска авијација кренула је у бомбардовање Ирака авионима типа „торнадо“ и 18. јануара оборен је „торнадо“ са пилотима мајором Ђанмарком Белинијем и капетаном Маурицијом Чичолонеом, Ирачани су ухватили обојицу. Капетан Чичолоне је 20. јануара доведен на ирачку телевизију, где је у посебној емисији скрушено, са сузама у очима, рекао како он не зна због чега се уопште бомбардује Ирак, да је то злочин, да је он ту грешком и да је „председник Ирака Садам Хусеин један диван и племенит човек“. Истина, имао је и неколико видљивих „шљива“ на очима.

Сутрадан су грунули западни медији: „Мучење и садизам над италијанским пилотом“, „Кршење Женевских конвенција о ратним заробљеницима“, „Дивљаштво и варваризам“. Мајор Белини и капетан Чичолоне остали су живи, руски пилот није. Западни медији о овом варваризму ни речи. Да ли то живот пилота Руса, или Србина, мање вреди од живота асова из „Топ гана“? Или од пилота из неке арапске земље? Живимо ли у време и таквих двоструких стандарда, или смо у времену тихог и пузајућег апартхејда, где нови конквистадори бахато жваћу гуму и пуцају на све што није западно? Да ли и због тога праште бомбе по Паризу?

Турска је дефинитивно скинула маску. Руски СУ-24 није ниједног тренутка угрожавао безбедност Турске. Оборен је без визуелног и, по свему судећи, и без радио-упозорења. А међународна правила су ту јасна, турски пилоти их се нису држали. Профит од терористичке нафте притиснуо је дугме за лансирање њихових ракета. Да је то урадила нека друга земља на Западу би била оптужена за државни тероризам. Али Турска је чланица НАТО-а.

Извор: Политика

Ново научно откриће

МИЛЕВИ ПРИПАДА АЈНШТАЈНОВ НОБЕЛ

Анастасија Хајди Ларвол доказује равноправну улогу Милеве Марић и Алберта Ајнштајна у науци. Бракоразводна пресуда прецизирала ако Алберт добије Нобелову награду, главница постаје власништво госпође Милеве Ајнштајн

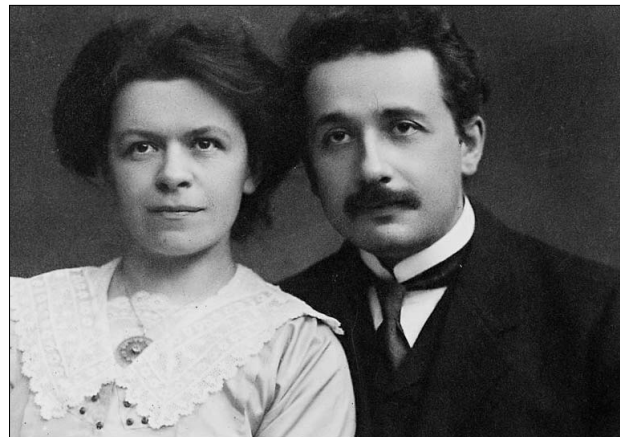
Нобелову награду за физику, додељену 1921. Алберту Ајнштајну за службу је његова прва супруга Милева Марић. Доказ за то налази се у пресуди у разводу која је народу скривана више од пола века након смрти нобеловца, открила је историчарка Анастасија Хајди Ларвол.

- Деценијама је у јавности приказивана некомплетна пресуда о разводу због Ајнштајнове прељубе с рођаком. „Централна фондација Алберт Ајнштајн“ је из документа избацивала кључни члан који каже да ако Алберт добије Нобелову награду главница од тог износа „постаје власништво госпође Милеве Ајнштајн“. То значи да је Милева морала да има врло значајан допринос у раду који је добио Нобелову награду, јер иначе не би могла да добије овакву пресуду - рекла је Анастасија Хајди Ларвол на предавању одржаном у Математичком институту САНУ.

Она је подсетила и на бесомучну трку за писаном заоставштином Милеве Марић, после њене смрти у августу 1948. у Цириху. Ото Нејтан, Ајнштајнов адвокат, првим авионом је дошао из Америке и из њеног стана купио сву документацију која би могла да буде компромитујућа за популарног нобеловца.

Међутим, није знао да га је престижна Фрида, супруга Милевиног и Албертовог сина Ханц Алберта.

- Кад је Ајнштајн умро 1955, Ханц Алберт је решио да објави љубавну преписку родитеља, али и своју преписку с оцем, која је врло потресна. Она открива, између осталог, да је Алберт тражио од деце да се одрекну наследства. Кад је књига била спремна

Милева и Алберт Ајнштајн

за штампу у Цириху реаговала је „Централна фондација Алберт Ајнштајн“ и покренула судски спор да спречи објављивање преписке. Циришки суд је пресудио у корист фондације. То је веома неправедно, а позадина је чисто политичка, суђење је било фарса - наводи Анастасија Хајди Ларвол.

По одлуци суда и љубавна преписка Милеве и Алберта одузета је од његовог сина и са свом осталом документацијом однета у Јерусалим. Одлука циришког суда формално се заснивала на Ајнштајновом тестаменту којим је сву своју писану заоставштину оставио својој секретарици Хелени Дукас и адвокату Оту Нејтану, који су основали „Централну фондацију Алберт Ајнштајн“.

- Тек 2006. Ајнштајнова архива је отворена, а 2009. је изашла прва књига са цитатима докумената, без анализе. За све то време трајале су научне полемике око Милевине улоге у добијању Нобелове награде.

Та затворена архива многе је убедила да Ајнштајн пре брака с рођаком Елзом уопште није имао породицу - каже Анастасија Хајди Ларвол.

Извор: Вечерње новости

ЛОШ МАТЕМАТИЧАР

Отварање Ајнштајновог архива треба да реши још једну нелогичност везану за додељивање Нобелове награде.

- Званични податак гласи да је Нобелов комитет одлучио да 1921. нико није заслужио у категорији физике. Међутим, следеће године исти комитет доноси одлуку да награду добије Алберт Ајнштајн „за допринос физици и откриће фотоелектричног ефекта“. Међутим ти радови о фотоелектричном ефекту написани су 1905. и 1906. док су Милева и Алберт били у браку. Она му је тада радила све прорачуне јер је Ајнштајн био веома лош математичар - нагласила је Анастасија Хајди Ларвол.

Сусрет представника удружења Србије и Црне Горе

БРИГА О ЉУДИМА

Недавно су у посети колегама из Црне Горе у подгорици боравили председник УВПС Љубомир Драгањац и председник ИО УВПС Зоран Вучковић. Они су се том приликом сусрели са председником Организације УВП Црне Горе Драганом Тиодоровићем.

Председник Драгањац обавестио је Тиодоровића о томе да је Републички фонд ПИО ускладио војне пензије на основу закључка Владе Србије и о томе када почиње исплата.

У Црној Гори живи 38 војних пензионера који пензије примају из Србије. Представници УВП Србије су за те пензионере донели обрачке који би ови требало да попуне и предају их Републичком Фонду ПИО да би им била исплаћен закинути део војне пензије.

Председник УВП у Црној Гори Драган Тиодоровић навео је да треба радити на томе да војни пензионери који живе у Црној Гори, а примају пензије из Србије, буду здравствено обезбеђени.

Разговарало се и о стамбеној ситуацији војних пензионера уз навођење податка да у Србији више од 4.000 војних пензионера немају стан, а у Црној Гори њих 250. И једно и друго удружење, свако у својој држави, чине све што је поитребно да војни пензионери добију кров над главом.

Годишњи скупштина шабачких пензионера

МОГЛО ЈЕ И ВИШЕ

Чланови УВП Шабац по двадесет други пут састали су се крајем новембра да анализирају свој рад за протеклу годину. Годишњем скупу шабачких пензионера присуствовали су и бројни гости, међу којима Зоран Вучковић, председник ИО ГО УВПС, Владимир Нинковић, представник ГО СУБНОР-а Шабац, представници Команде гарнизона и Команде Војног одсека, ОРВС, Месне заједнице сремског села Јарак, УВП Лозница, Сремска Митровица и Рума, ГО цивилних пензионера Шапца и други.

Председник УВП Шабац Ђорђе Момчиловић изнео је пресек активности Удружења за ову годину, али и указао на неке планиране а неспроведене активности које би 2016. требало реализовати, подсетивши да нису изведена два излета које су чланови тражили, да је мало учлањено нових војних пензионера, недовољно је претплатника на „Војни ветеран“... Закључио је да су у Удружењу задовољни овим што је постигнуто, јер су реализоване све тежишне активности.

Младен Симић, председник Надзорног одбора, обавестио је Скупштину да је Удружење ове године пословало онако како то финансијски прописи налажу, те да су сви расходи „покривени“ рачунима и одлукама.

Рад Скупштине пратио је више од педесет чланова Удружења и двадесетак гостију. Сви поднети извештаји прихваћени су једногласно.

Потом је председник ИО ГО УВПС Зоран Вучковић изнео ставове Удружења о свим важним питањима која тиште војнопензионерску популацију.

На предлог ОО УВП Шабац за остварену сарадњу додељена је Захвалница Александру Ђенадићу, секретару ГО СУБНОР-а Шабац. За активност у Удружењу захвалнице су уручене Слободану Марковићу и Мити Милошевићу.

Стеван Стојановић

Обележено 65 година 5. класе ВВУ

ОРЛОВИ НАШЕГ НЕБА

Питомци некадашње 5. класе Ваздухопловног војног училишта недавно су обележили 65 година од завршетка школовања (1950. године). Уз њихову помоћ и подршку, Удружење пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС) је у сарадњи са Командом РВ и ПВО и Домом ваздухопловства у Земуну приредило је својеврстан историјски час. Присутнима је о Петој класи говорио мр Златомир Грујић, председник УПВЛПС. Он је подсетио на историјски пут 5. класе, од окупљања на почетку школовања, како голобрадих младих, тако и већ прекаљених бораца (у 5. класу су примани и младићи из школе, али и старији младићи, борци НОР-а до чина мајора, односно учесници омладинских радних акција).

Њих 275 примљених на школовање, имали су од 15 до 26 година. После школовања, службом у јединицама РВ и ПВО, велики допринос изградњи и јачању тог вида оружаних снага дали су „пилоти генерације пет“.

На свечаности су питомцима Пете класе уручене пригодне спомен-дипломе, а онима који нису били присутни дипломе ће им доставити „класићи“ или ће се то учинити путем поштанске пошлице.

У име 5. класе окупљенима се обратио Бранко Гулан, пуковник авијације у пензији, аутор монографије класе и некадашњи председник Удружења (УПВЛПС). Присетивши се неких детаља из школе и службе, те преминулих класића, он је своје краће излагање завршио стиховима:

„Причаћу о вама, к'о о једном лету
смелих галебова;
кад смо били млади и у пуном цвету,
китили груди крилима орлова!“

Свечаност је била достојна великог јубилеја. Некадашњи питомци „генерације пет“ за присутне приредили су пилотски коктел и послужење.

Милан Ракић

22 године од формирања УВП Вождовац – Савски Венац

УСПОНИ И ПАДОВИ

У ОпОд УВП Вождовац-Савски Венац, уједно и годишња скупштина на којој су чланови обавештени шта је учињено у минулих дванаест месеци, а најзаслужнијим активистима и институцијама су додељена и признања.

Председник ОпОд Добривоје Димитријевић је поздравио председника УВПС Љубомира Драгањца, председника општинске организације СУБНОР-а Милана Марковића и друге госте.

У протеклих 22 године постојања, у раду нашег удружења било је успона и падова, сумње у оправданост постојања, па и притисака на измену његове организацијске структуре. Војнопензионерска популација одавно није на листи приоритета надлежних државних органа, па није било ни одговарајуће комуникације, због чега је долазило до неразумевања и неизвршења законских обавеза према КВП. Поменимо дуг за период од 2004. до 2007. године који још није у потпуности измирен, као и овај актуелни од 2008. године од 11,06 одсто. Захваљујући чврстом опредељењу и ангажовању чланства, руководство УВПС сачувало је основна програмска опредељења и циљеве и са пуно одговорности, ауторитета и изазова реализује планиране задатке, рекао је Димитријевић и наставио:

У свакодневном раду учили смо се на својим и туђим грешкама и извлачили поуке. Имајући пре свега у виду наше животно искуство и степен образовања, не смемо подцењивати утицај неких других чинилаца који нису у интересу Удружења.

О свим овим и текућим питањима расправљамо на састанцима општинског одбора и месних одбора. Наш општински одбор је својеврстан сервис за КВП на овој територији. Просторије нашег удружења на располагању су чланству за обављање послова свих врста и садржаја, почев за формирање документације за једнократну новчану помоћ и тужби преко овера докумената, штампања образаца, информисања о стамбеној проблематици и достављања докумената органима УВП.

Социјално-хуманитарна активност одвијала се путем посета болесним и остарелим и давањем једнократне новчане помоћи. У протеклој години поднето је 18 захтева, од чега је позитивно решено 15. Укупна финансијска средства која су наши најугроженији чланови добили на име хуманитарне помоћи

износе 480.000 динара или у просеку 32.000 динара по члану, нагласио је Димитријевић.

Здравствена заштита војних пензионера остварује се у амбуланти „Бањица“, ВМЦ „Славија“ и на ВМА. На скупу је изражено задовољство услугама у амбуланти „Бањица“ и ВМЦ Славија. На ВМА је нешто боља ситуација у односу на прошлу годину, али је то још далеко од оног правог, те у том смислу и даље треба утицати на органе МО како би се побољшала здравствена заштита у тој војно-медицинској установи. У просторијама Удружења на Бањици сваког четвртка, у организацији Дома здравља Вождовац, пружа се помоћ члановима УВП у контроли основних здравствених параметара.

Информисање чланства, како је речено, обавља се у месним одборима и посредством листа „Војни Ветеран“ који има веома запажену улогу у тој значајној активности.

Културно-забавне и спортске активности се такође одвијају у складу са могућностима. У том смислу су на располагању просторија Клуба и, библиотека. Организују се изложбе слика, промоције књига, играње шаха и друге активности.

У склопу таквих активности и опредељења, организација са више од 2000 чланова, реализовала је своје задатке. Остварен је велики одзив чланова у пружању помоћи на-

страдалим у прошлогодишњим поплавама.

Сала у којој је одржан скуп овога пута није могла да прими све оне који су хтели да чују новости о усклађивању војних пензија, па су многи излагање председника УВПС Љубомира Драгањца пропратили на ногама, а део њих је стајао напољу и ослушкивао ток састанка кроз отворена врата.

После исцрпног председничког излагања пензионери су поставили неколико питања Љубомиру Драгању који им је пружио потребне информације.

Највише признање УВПС Повеља Удружења војних пензионера Србије додељено је се за изванредан вишегодишњи допринос развоју, унапређењу и афирмацији Удружења Драгану Машали. Плакета УВПС уручена је Радојку Станковићу. За несебично залагање и изузетан допринос и помоћ у раду захвалнице и значке УВПС додељене су Општинској организацији Вождовац, затим Ненаду Кашанину и Петру Ивановићу. Посебна захвалница биће уручена ВМЦ „Славија“ и Амбуланти „Славија“.

3. П.

Информисање
војних пензионера
у КраљевоЗАКАСНЕЛА
ПОНУДА

Један од проблема који закупља пажњу највећег броја војних пензионера у најдужем периоду од оснивања УВПС је свакако питање ванредног усклађивања војних пензија за 11,06 одсто.

Закључак Владе Републике Србије само је делимични успех упорног доказивања војних пензионера који је трајао готово осам година. Већина се нада да ће после разматрања великог броја поднетих уставних жалби Уставни суд донети одлуку да се дуг исплати у целом износу и за цео период.

На адресе војних пензионера Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање је доставио предлоге за вансудско поравнање, уз обавезу да се донесе потврда надлежног суда о прекиду судског поступка уколико је покренут. Право на поравнање уз једнократну исплату дуга у јануару месецу 2016. године, увећаног за проценат раста цена на мало, имаће они КВП који попуњен образац захтева доставе Фонду ПИО до 10.12.2015. године.

Овакав начин решавања би пре пет година вероватно био прихватљив за већину КВП. Велики број КВП је похитао код својих адвоката и у канцеларије УВП по савет како да поступе и која је варијанта прихватљивија.

Да би се избегле непоредне гужве, Градски одбор УВП Краљево је заказао информисање КВП за 17. новембар у сали Дома ВС у Краљево. Из фонда ПИО одазвала се Бојана Поповић, виши самостални референт у Филијали Краљево, а од адвоката Весна Митић и Звездан Кнежевић, који воде највећи број судских поступака. Сала Дома ВС је била пуна. Први пут се на једном месту окупило више од 300 КВП.

Председник Градске организације УВП Краљево Рајко Марашевић је изнео сажету генезу овог проблема, уз конкретне податке шта је све до сада урађено. Истакао је и податак да је у овом периоду из Градске организације преминуло више од 300 чланова, а само за првих 10 месеци ове године 39 а да нису дочекали остварење права. Навео је да свако за себе треба да донесе одлуку шта му је најбоље чинити. Према реакцији присутних, непризнавање судских трошкова од стране Фонда ПИО је за већину неприхватљиво и упућује их на даље вођење судских спорова до коначног остваривања права.

Слично мишљење су изразили и присутни адвокати, наводећи и конкретне висине судских трошкова који би пали на терет КВП. Информисање је настављено постављањем појединачних питања КВП и давањем одговора адвоката и представнице фонда ПИО.

Председник Градске организације УВП Краљево је потом организовао информисање и у месним организацијама УВП у Врњачкој Бањи, Рашкој и Новом Пазару. У тим срединама непосредни контакт са члановима УВП има још већи значај с обзиром на то да ти људи нису располагали потребним информацијама за доношење одлуке.

Јован Симић

Врачарци у посети колегама из Сомбора

ДРУЖЕЊЕ НА СЕВЕРУ БАЧКЕ

Војни пензионери и борци НОР-а са Врачара организовали су за своје чланове и породица, почетком новембра, посету колегама у Сомбору, пријатно се дружили и посетили знаменитости Сомбора и Апатина.

Пун минибус расположених путника упутио се преко Новог Сада и Куле ка Сомбору. Магловито новембарско јутро није пуно обећавало, али то није покварило расположење веселим путницима до прве паузе за јутарњу кафу у Кули. Овде су већ „пале“ прве шале и досетке на рачун магле и војвођанске равнице.

На улазу у Сомбор сачекао их је предусретљиви домаћин, председник општинског одбора војних пензионера из Сомбора, Саво Дринић, па су се заједно одвезли до њихових просторија у самом центру Сомбора, где су их сечекале остале колеге. Сомборци се баш лепо друже. Многи су се препознали из ранијих гарнизона и сличних дружења. У пријатној атмосфери, уз освежење и кафу, разменили су искустава и евоцирали успомене.

Председник Удружења бораца НОР-а Врачара, генерал Миодраг Панић, те председници општинских одбора војних пензионера Сомбора и Врачара, Саво Дринић и Угљеша Гвозден, искористили су ово кратко дружење за размену сазнања и искустава о актуелним темама које тиште борце и војне пензионере. Закључили су да су овакви сусрети веома корисни и да их треба и убудуће организовати.

Након тога сви су се заједно упутили до оближње зграде сомборске жупаније, симбола града Сомбора, где их је испред чивене слике „Битка код Сенте“, са историјом Сомбора и околине упознао госпо-

дин Милан Војновић, туристички водич. Његово надахнуто казивање одушевило је све присутне, а након тога он их је повео у обилазак знаменитости града. Најдуже су се задржали испред споменика песнику Лази Костићу, где им је расположени Милан дочарао делић атмосфере сомборских и војвођанских балова из песничког времена. Магла се подигла, а благо јесење сунце обасјало је сомборске дрвореде и очаране госте и домаћине. Растанак је био срдачан уз обећање да се ово мора поновити и уз закључак да за Сомбор треба више времена.

Пут су наставили до живописне бање Јунаковић поред Апатина где су имали ручак, а предусретљива Татјана Брдарич, задужена у бањи за маркетинг, повела их је у краћи обилазак бање и упознала их са бањским и рекреативним услугама тог репрезентативног објекта.

Остало је нешто времена и да се посети центар Апатина, занимљиви Теслин трг и нова црква на обали Дунава, а у сумрак је ваљало назад преко Оџака и Новог Сада.

Прекратак јесењи дан да се стигне и до Бездана и Батине у Хрватској и обиђе импозантни споменик чувеној Батинској битци. Задовољили су се са неколико реченица организатора и водича овог излета о чувеној битци и договорили да нешто оставе и за други пут.

Иначе, ово је већ осми излет Врачараца који они сами успешно организују. На растанку, уморни али пуни утисака, предлагали су нове излете и дружења.

Угљеша Гвозден

За активну и креативну старост

ОЛИМПИЈАДА СПОРТА ТРЕЋЕГ ДОБА

УВрњачкој Бањи је од 29. септембра до 3. октобра 2015. године одржана VIII Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба, која је највећи скуп пензионера и припадника старије популације у нашој земљи под слоганом „За активну и креативну старост“.

Олимпијада у себи носи културу и нови однос према старости и старењу.

Она је била прилика да старије особе, сходно својим могућностима, мобилишу сопствене снаге, и удружени са својим вршњацима покажу да могу бити активне и да имају такмичарског духа у себи.

На овогодишњој Олимпијади спорта, здравља и културе трећег доба такмичило се 116 екипа из 70 општина Србије са око 700 учесника у седам спортова: штафета, шах, стрељаштво, пикадо, фудбал, кошарка и риболов. Први пут учествовале су екипе из Русије и Шведске, што је код свих учесника изазвало право одушевљење. Сви су се трудили да покажу право гостопримство наших људи, укључујући и нескривену подршку и навијање током самог такмичења.

Поред спортских такмичења реализовани су разноврсни садржаји из области међугенерациске сарадње, здравства и културе. Атмосфера доброг дружења, склапања нових пријатељстава и подсећања на стара, су свакако главни квалитет Олимпијаде. Резултати су, код оваквих такмичења, ипак у другом плану.

Градски одбор Удружења војних пензионера Краљево је искористио повољност што се Олимпијада одржава у Врњачкој Бањи и пријавио две екипе са по пет чланова, вођен, пре свега мотом „важно је учествовати“. Екипе су састављене од чланова УВП и људи трећег животног доба из сродних организација града Краљево. С обзиром на скромна финансијска средства којима располажемо, обратили смо се Главном одбору УВПС за помоћ. Наишли смо на разумевање и одобрена су нам средства у износу од 14.000 динара од чега је уплаћена котизација за прву екипу. Котизацију за другу екипу је уплатио Стрељачки савез града Краљево, укључивши и своје чланове у такмичење. Организацију ове активности је испред УВП водио Вукашин Родић. Такмичари су свакодневно путовали сопственим превозом на релацији Краљево – Врњачка Бања да би се избегли трошкови хотелског смештаја. Велику помоћ око пријављивања екипа и укупне организације је пружио секретар Стрељачког савеза града Краљево Милан Вукићевић.

Чланови УВПС, који су учествовали у Олимпијади, су достојно репрезентовали наше Удружење у свим елементима па и у такмичарским. У свим дисциплинама краљевачке екипе војних пензионера су у горњем делу табеле. Најбољи резултати остварени су у стрељаштву (осмо место) и у шаху (тринаесто). Чланови екипа били су: Вукашин Родић, Ђуро Медаковић, Цветан Стаменковић, Душан Дотлић, Александар Ђорђевић и Славко Адамовић из УВП и Милан Вукићевић, Рамила Полугић, Душанка Велимировић и Петар Недучин из организација града Краљево.

Врњачка Бања се и ове године показала као добар домаћин и средина која може да пружи све потребне услове за организацију овакве манифестације.

Јован Симић

Информисање новосадских војних пензионера

(НЕ)ОЧЕКИВАНО ИНТЕРЕСОВАЊЕ

Након што је Влада Републике донела Закључак о ванредном усклађивању војних пензија за 11,06 процента, Градски одбор УВП Новог Сада организовао је у новосадском Дому Војске Србије за чланове УВП, али и све заинтересоване информисање.

Као ретко када Велика сала Дома била је премала да прими више од пет стотина заинтересованих, па се ток информисања пратио и из хола, а у недостатку столица седело се на бини, уз говорницу, како се ко снашао.

С обзиром на актуелност и значај тематике очекивали смо повећано интересовање чланства са територије Новог Сада. Међутим, позиву се одазвао и велики број војних пензионера и корисника војних пензија из готово свих места Јужнобачког округа. И они који су безрезервно давали и дају подршку дугогодишњим напорима војнопензионерског руководства, и они скептици, и противници, и увек незадовољни који су коначно увидели снагу и резултате деловања Удружења војних пензионера. - каже Милорад Орељ председник ГРО УВП Новог Сада који је и водио информисање, додајући како је то један од разлога што сви заинтересовани нису могли стати у, углавном, превелику салу.

Како ни једно питање не би остало без барем делимичног одговора и како би се разјасниле евентуалне недоумице, информисању су присуствовали и Чедомир Француски заменик директора Покрајинског фонда пензијског и инвалидског осигурања, Илија Шакић директор новосадске Филијале Републичког фонда ПИО, адвокати Вања Ковачевић и

Јасна Мркшић које у парничном поступку заступају већи број војних пензионера са територије.

По речима Ореља, око шестотина војних пензионера и корисника војних пензија није својевремено поднело тужбе ради усклађивања војних пензија, па су прихватили недавно понуђени захтев за њихово усклађивање. Ипак, већина је прибегла тужби. Део њих остварио је право, док други део ишчекује судско разрешење.

Више присутних поставило је питање да ли одустајати од утужења. Образлажући став Удружења Орељ је рекао да се од покренутог утужења и судског спора не одустаје јер, без обзира на понуђена решења, од стране Владе није испоштован начин обрачуна дуговања нити увећања војних пензија. Наглашено је и да, у случају прекида спора, сви трошкови спадају на покретаче, а средства нису занемарљива.

Део чланова изнео је и податак о неусклађености адвокатских тарифа ангажованих адвокатских кућа за вођење спорова, што је по њиховим речима потпуно неразумљиво и неприхватљиво.

Без обзира на спорадично и занемарљиво оглашавање у јавности некаквих неформалних група војних пензионера с неутемељеним критикама на рачун Удружења и руководства, у Новом Саду потврђени су и јединство и јачање војнопензионерског чланства.

А, Удружење ће, као и до сада, и даље легалним путем заступати све интересе свог бројног чланства, закључено је.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Новинарско присећање

ПРОВЕРА ПРОТИВПОЖАРАЦА

Та војна вежба се, почетком зиме, одвијала на полигону недалеко од малог македонског места Свети Николе. И ми, новинари, делили смо судбину осталих припадника јединица које су борбено готовост проверавали у зимским условима.

Заноћили смо под једним већим шатором који је, бар се мени тако чинило, био „насађен“ насред великог поља, изложеног хладним ветровима што су често мењали правац и повремено јаким ударима претили да га, заједно са кочићима забијеним у окамењену земљу, однесу негде бестрага.

Можда, без обзира на јаке ветрове и голомразицу, нисмо смели да потпалимо ватру у „бубњари“, али смо, упркос свему, то ипак учинили и, онако обучени, са шињелима и у чизмама полегали преко гвоздених војничких кревета, покривши се само са по једним ћебетом.

Поноћ је тек минула. Понеког од нас је почео да хвата сан. На једном, међутим, некакав непријатан мирис дима поче да нас гуши. Убрзо и крајчак шатора захвати, најпре мали, а затим све већи пламен. Поскакасмо из кревета и прихватисмо се гашења ватре. Видимо не бива: ватра је све јача, а дим нас увелико гуши. Журимо да извучемо ствари и да што подаље одемо од места које све више подсећа на пламену буктињу. У то неко се продра: „Остао човек на кревету!“

Потрчасмо ка њему. Кад тамо нико други до Душан Радашиновић, наш извршни и доброћудни фоторепортер, поприлично заклоњен све гушћом димном завесом, проговара: „Чему та ‘бежанија’, ваљда овде има припадника противпожарне службе, па сам мислио да је ово права прилика да покажу колико су оспособљени за спасавање људи у невољи!“

„Немој ти, Дуле, да филозофираш и да изиграваш некаквог паметњаковића“ - продра се неко од наших колега - „него што пре скачи како те не бисмо ‘испеченог’ вадиле из ватре...“

„Не долази у обзир“ - одговори Душан и окренувши се на другу страну промрмља: „Зар не видите да вама, новинарима, ‘набацујем’ праву тему за писање: провера противпожараца у борби за људске животе у стварним, а не измишљеним околностима.“

„Овај човек није при памети!“ - рече „Борбин“ новинар Владимир Красић и улете у шатор. За њим и ми. Преврнусмо пољски кревет из којег испадне фоторепортер који је „уживо“ хтео да се увери колико су наши противпожарци брзи и спретни у свом послу.

Десетак секунди иза тога пристиглоше и они.

Ватра би угашена врло брзо. Душан је трмо корачао ка нама. Стресајући прашину са униформе, чврсто је стезао торбицу са фотопаратима и неколико објектива разних величина.

Влада РИСТИЋ

ИЗ АЛБУМА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА

У Војној академији КоВ су се школовали питомци за потребе ЈНА смерова пешадије, артиљерије, ПАА, оклопних јединица, везе, инжењерије, АБХО и саобраћајне службе. Посебне просторије су биле резервисане за Интендантску војну академију. Та академија имала је посебан улаз, кабинете, собе за спавање, па чак трпезарију. Кухиња је била заједничка.

На фотографији су два земљака, Бора Ђурић, потоњи генерал-потпуковник и годину дана млађи Илија Драгутиновић, снимљени на тераси 15. Класе ВА. Снимак је настао 7. априла 1959. године.

И. Д.

Српска музика током Великог рата

ПЕСМА НАС ЈЕ ОДРЖАЛА

У српској музици у то време није било анвангарде. Већина композиција се заправо заснивала на фолклору а већина дела се обрађала прошлости. То су биле косовске теме, теме патриотског типа.

Српска музика се током више од једног века развијала у примарно романтичарским оквирима, почевши од тридесетих година 19. века, па све до средине 20. века. Сами почеци развоја српске музике везују се превасходно за имена Стевана Мокрањца и Јосифа Маринковића, који су својим стваралаштвом уметили тзв. национални романтизам. Уметност ове генерације музичара била је израз духовних потреба младог грађанства, његових тежњи ка демократизацији уметности и важан део борбе за остварење национално-ослободилачких идеала. Како у то време још нису основане школске музичке институције, највећи део музичког стваралаштва и извођаштва био је везан за хорско музицирање и делатност певачких друштава. На челу ових друштава налазили су се аматери или образовани чешки музичари, који су значајно утицали на развој српске музике. Тек крај 19. века означава период формирања музичких институција.

Године 1899. оснива се Српска музичка школа у Београду, а нешто касније и школе „Исидор Бајић“ у Новом Саду и Музичка школа „Станковић“ у Београду. Формирање институција за собом је повукло и формирање извођачких ансамбала, који су на себе преузели улогу носиоца музичког живота у Србији. У Народном позоришту у Београду почињу да се изводе и значајна светска музичко-сценска дела, а поједини српски ансамбли, попут Првог београдског певачког друштва, представљају српско музичко стваралаштво тог времена и на сценама европских метропола. Формира се и Оркестар краљеве гарде, који је после Београдског војног оркестра био главно симфонијско тело на почетку 20. века и који је развијао веома широку и разгранату делатност. Због недостатка цивилних оркестара он је имао и веома значајну улогу у цивилном музичком животу. Већ од 1906. године било је и покушаја оснивања српске опере. Најпре су то била повремени извођења оперских представа у Народном позоришту, да би пред сам почетак Првог светског рата Станислав Бинички у низу изводио неколико дела стандардног светског оперског репертоара.

Сви професори на фронту

Ратови које је Србија водила од 1912. до 1918. године најпре су успорили, а потом и готово зауставили развој музичког живота у Србији. Према речима музиколога Биљане Милановић, ипак се не може рећи да је дошло до потпуног прекида континуитета. „Ја радије волим да кажем да је заправо дошло до својеврсног реструктурирања српске музике у ратним условима. Рецимо, у Београду, у условима окупације, када је већина мушке популације мобилиса-

на, привремено престаје рад институција које су биле стационарне у Београду. На пример, Прво београдско певачко друштво не концертира, већ, под диригентским вођством Софије Предић, пева само у цркви. Стеван Мокрањац, који се у то време због болести повукао из јавног живота, на самом почетку рата одлази у изbegлиштво и убрзо умире у Скопљу. Српска музичка школа такође престаје са радом на краће време, али композитор Петар Крстић покушава да издистује код окупационих власти да она поново почне са радом, јер, видећи шта се збива, желео је пре свега да спасе архиву Првог београдског певачког друштва и инвентар школе, као и да пружи могућност ђацима који су остали у Београду да наставе да се школују. Тако већ 1916. године, дакле док је још рат трајао, почиње да се организује индивидуална настава.

Занимљив је податак да су међу предавачима ту биле искључиво професорке, имајући у виду да су готово сви мушки професори били на фронту. У почетку су радиле само четири професорке - Даница Крстић, Иванка Милојевић, Ружа Шафарик и Јелена Докић, а од 1917. године услови у школи постају повољнији, па се дозвољава и теоријска, дакле групна настава. Организује се чак и један јавни час, а школа у том тренутку има чак око 180 ученика, што је за ратне услове био приличан број. Школи се прикључују још неки професори попут Нине Шоповић и Јелке Стаматић. У проучавању овог периода, наишла сам и на један занимљив податак о томе како су окупационе власти, када су се повлачиле, изнели поред бројних драгоцености из београдских кућа и чак 300 клавира и отпремили их у Аустрију. Тај податак говори о томе колико су се заправо људи једном малом Београду заправо бавили музиком и музицирали, а наравно да је поред тих однетих 300 клавира остао и значајан број клавира у београдским кућама. То заправо говори и о томе да је ширење музичке културе било присутно у Србији и пре оформљивања музичких институција.

Војна музичка школа у Гречу код Ниша

Шта заправо значи реструктурирање музике у ратним условима? То се пре свега односи на војну музику. Значајно је поменути да је још пре Првог светског рата проширен број војних музика. После 1. и 2. балканског рата, основане су и војне музике Косовске, Вардарске и Битољске дивизије, са седиштима у Приштини, Скопљу и Битољу, тако да је постојао велики број војних музика и музичара. Међутим, у повлачењу преко Албаније, многи музичари страдају. Нису познати тачни подаци о

броју музичара који су страдали, али на основу појединих извора може се закључити да је било заиста много жртава. И сам Станислав Бинички, који је на Крфу учествовао у реорганизацији војне музике, је почетком 1916. године констатовао да је тешко саставити девет или десет ансамбала, јер је број људи код појединих музика био толико смањен, да оне нису имале више од седам или осам музичара.

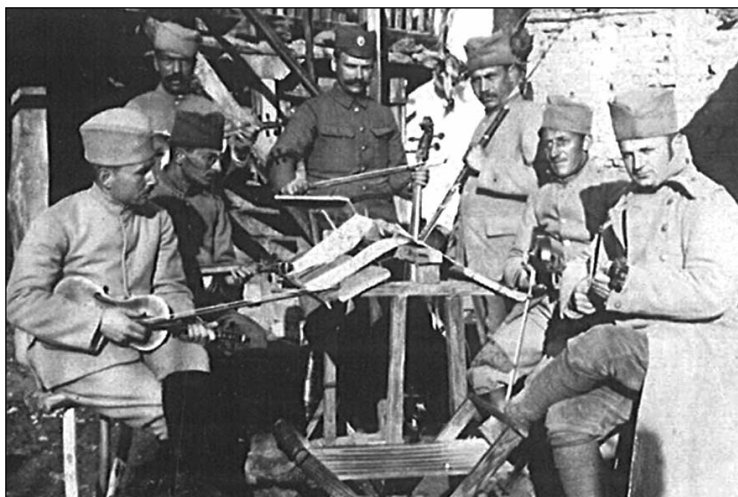
Од укупно 10 ансамбала које је у реорганизацији Бинички основао, поред Музике краљеве гарде и Музике коњичке дивизије, постојале су и музике Моравске, Дринске, Дунавске, Шумадијске, Вардарске и Тимочке дивизије, а постојала је и једна словенско-српска музичка група, састављена од групе чешких музичара-заљубљеника, која је 1916. била стационарна на Крфу. Њени чланови су 1918. године били имплементирани у српску војску. Када говоримо о жртвама, мало је познат податак да је уочи Првог светског рата била организована једна војна музичка школа код Ниша у селу Гречак. Она је имала чак 10 наставника и 97 питомаца. Током повлачења преко Албаније само је 18 младих преживело, и они су придодати Музичкој коњичкој дивизији, која је прво била у Валони, да потом су била пребачена у Бизерту.

Српски војни оркестри одушевили Французе

Активно деловање оркестара представљало је главни део музичког живота у ратним условима. И то преко оркестарског звука на бојном пољу, преко концерата за војнике и рањенике, политичко националних и добротворних приредби, па све до културно-пропагандних акција са савезницима. Министарство војске, према стручним инструкцијама Биничког, досносило је наређења о привременом размештају музичара ради попуњавања појединих ансамбала, а најважнији повод за један од оваких потеза било је спремање Оркестра краљеве гарде за турнеју по Француској током септембра 1916. године. Оркестар је требало да заступа целу српску војску током велике прославе у Паризу, где су наступале и француска и белгијска гардијска музика. Стога и сам војни министар, свестан мисије да музика може да одигра значајну улогу у утврђивању пријатељства са савезницима, у два наврата наређује привремени премештај истакнутих музичара из дивизијских музика, истичући да је неопходно да Музика краљеве гарде, нарочито за ову прилику буде попуњенија што бољим музичарима, и да утисак њеног наступа у Паризу буде што бољи и величанственији. Француска публика у салама и градским трговима реаговала је са усхићењем и одушевљењем, тако да је то прво представљање оркестра у западној Европи било веома успешно. То је уједно био доказ и о угледу Србије стеченим током Првог светског рата.

Оркестар краљеве гарде био један изузетно спреман оркестар, који је, поред своје војне функције обављао и многе друге делатности. Он је изводио симфонијску музику, наступао је у Народном позоришту у Београду и био спреман да изведе разнолике репертоаре. Уколико се упореди са неким француским војним оркестрима, који су изводили искључиво војну музику, могуће је да је чак био и спремнији у

Војни оркестри српске војске су током Првог светског рата подизали морал војника, али и проносили славу наших јунака

односу на њих. Зато не треба да чуди податак да су њихови тамошњи наступи, без обзира на савезничку климу и контекст пријатељства са савезницима, изазвали тако позитивне реакције, јер је и сам њихов извођачки квалитет дошао до пуног изражаја.

Концерти поводом великих победа

Оркестар краљеве гарде је био најпре стациониран на Крфу, па у Солуну, где су одржавани концерти кад год би се за то указала прилика. Такође, концерти су одржавани и у Бизерти. Тамо је била смештена Музика коњичке дивизије, која се старала о подофицирској музичкој сачињени од младића из школе у Грејачу. Ову музику је водио Драгутин Покорни. Њихови први наступи су се одигравали од 1916. па све до краја рата. Приходи од њихових концерата су углавном одлазили у добротворне сврхе, за болеснике и за рањенике. Сличне активности организовао је и Оркестар краљеве гарде у Солуну. Програм ових концерата најчешће је обухватао увертире и одломке из опера, али и извођачки захтевнија дела попут симфонија класицистичке и романтичарске провинције. Ти концерти су, по својој концепцији, у многоме наликовали концертима великих оркестара у Бечу, Берлину или Лајпцигу. Ово ће бити концепција коју ће задржати и након Првог светског рата.

У архиви Народне библиотеке Србије данас се чувају копије програма концерата Покорног, на којима се види шта су они тачно изводили. Концерти су одржавани и поводом великих победа српске војске, на пример поводом победе на Кајмакчалану.

Такође, одржавани су и редовни концерти у болницама и војним логорима. Током септембра и октобра 1916. године одржана је и велика турнеја Оркестра краљеве гарде по француским гарнизонима и већим градовима Северне Африке. Значајно је то што је репертоар обухватао и поједина дела српских аутора,

а неке од тих композиција настале су управо током Првог светског рата.

Када говоримо о стваралаштву српских аутора током Првог светског рата, занимљив је случај Миленка Пауновића, тада младог композитора родом из Војводине, који је такође био један од чланова војног оркестра. Током повлачења преко Албаније он се разболео од трбушног тифуса и лечио се у дворцу Ахилеону на Крфу. Тамо се Бинички заложио код француских лекара да се посебно постарају о њему. Чим се опоравио наставио је да компоује и управо на једном од концерата Оркестра краљеве гарде у Солуну 1917. године, изведена је његова увертира за драму Ченги Ага. Управо Миленко Пауновић је пример да су многи композитори били подстицани да на одређене теме пишу и у току Првог светског рата.

За Косово, Куманово, Сливницу и Брегалницу

У српској музици у то време није било авангарде. Већина композиција се заправо заснивала на фолклору а већина дела се обрађала прошлости. То су биле косовске теме, теме патриотског типа. Писане су велике количине хорова, соло песама, увертира, заправо дела која су утицала на изградњу националног идентитета. Сам први светски рат је само појачао такав однос према музици, који је у српској култури био присутан још из периода балканских ратова, као и периода непосредно пред почетак Великог рата. Било је ту композиција које су настале и поводом одређених битка, а ту су, наравно, као најпознатије остале композиције „Марш на Дрину“ и „Тамо далеко“. Мало је познато да је

Исидор Бајић у време рата компоновао марш за клавир са потписаним текстом под насловом „За Косово, Куманово, за Сливницу, Брегалницу“, као и клавирску композицију „Сузе за погинулим осветницима Косова и Сливнице“. Савременик Исидора Бајића, Петар Крстић, спремао се током рата да компоује оперу „Косовска трагедија“ и на крају написао музику за комад под тим насловом. Ту је и Љубомир Бошњаквић, који је написао много композиција за време рата међу којима се издвајају увертира „Цер“ из 1914. године, „Охридска рапсодија“ за клавир, као и његове Песме из јужне Србије за вокални квартет, виолу, виолончело и клавир. Карактеристична је била и линија југословенства која је у одређеном смислу постојала и пре Првог светског рата, не толико у стваралаштву колико у контактима, међу уметницима, међу певачким друштвима, и самим музичарима и композицијима. Али управо за време Великог рата почиње да се интензивније размишља о југословенском идентитету, па у том смислу настају и композиције попут југословенске симфоније „На липару“ Миленка Пауновића или „Јадрански каприччио“ и песме засноване на мелодијама из југословенских крајева Петра Коњовића.

Српско музичко стваралаштво се током Великог рата презентовало и на Западу, претежно међу савезницима. Многи чланови Обилића су отишли у изгнанство у Француску и Италију и тамо су наставили да делују кроз разне хорове или самосталне наступе. У Риму је чак било седиште Обилића, које се налазило у оквиру седишта Удружења српских студената. У презентацији српске музике у иностранству, вредна пажња је и делатност Милоја Милојевића, који је две године током рата боравио и стварао у Француској. Он је по дужности био на располагању Одбору за културу југословенске владе у емиграцији, том приликом упознаје многе значајне личности и постаје једна је од најактивнијих личности у организовању музичких манифестација које су имале за циљ да се Запад упозна са музичким стваралаштвом Србије.

„Расадник“ врских музичара

Крајем 1917. Милојевић организује велики концерт у Ници, где су присуствовале многе значајне личности. На програму су биле већином Милојевићеве композиције, а занимљиво је да су извођачи углавном били француски уметници. У мају исте године одржан је и фестивал српске музике у сали конзерваторијума у Лиону, у којем су српских заробљеника, а 1918. године, пред сам крај рата и велики концерт у оквиру Круга странаца у Лиону са симфоничким, инструменталним и вокалним тачкама.

Војни ансамбли и врски композитори и диригенти, који су своју делатност наставили током Великог рата, омогућили су српској музици да настави развој који је започела стварањем првих српских музичких институција крајем 19. века. По завршетку Првог светског рата, та развојна етапа наставиће се кроз оснивање Београдске опере 1920. Београдске филхармоније 1923. и прве високе музичке школе 1937. године.

Тамара Маљковић

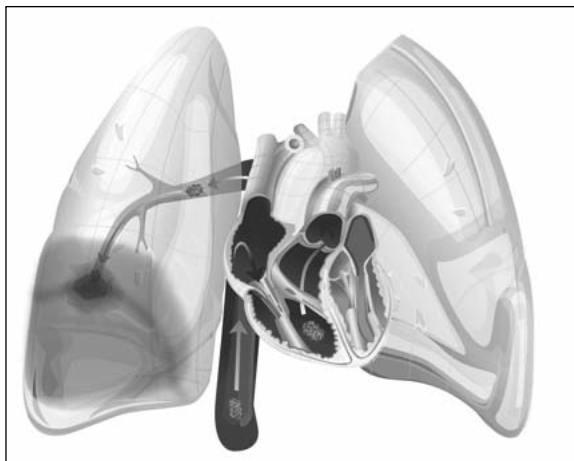

Уређује: мр сц.
др Часлав
Антић

Тромбоемболија плућа

УЛТРАЗВУКОМ ПРОТИВ ТРОМБА

Војномедицинска академија од 2008. године поседује мултислајсни скенер који региструје аномалије у крвним судовима, чијом употребом та здравствена установа бележи знатан пораст оболелих од плућне тромбоемболије. Узрок „епидемије“ нимало наивне болести, која неретко може да се заврши фатално, заправо јесте правовремена и недвосмислено тачна дијагностика. Најсавременијом методом и тимским радом Клинике за ургентну интерну медицину и Института за радиологију, медицинари ВМА некад безнадежне случајеве врло успешно оперишу за свега 15 минута.

Како настаје тромбоемболија плућа

Свакодневни стрес, неправилна исхрана, пушење, умањена или потпуно занемарена физичка активност, главни су узроци кардиоваскуларних болести, које се сматрају „кривцем“ за више од половине смрти у свету, па тако и код нас. Клиника за ургентну интерну медицину Војномедицинске академије свакодневно се бори с последицама неодговорног начина живота који оставља последице. Када је реч о плућној тромбоемболији, подмуклој и нимало наивној болести, ВМА и њени запослени препознати су као лидери и у земљи и у региону.

Савремена дијагностика

– Плућне тромбоемболије настају када се негде из венског система, најчешће из ногу, „откаче“ велики тромбови и кроз доње шупље вене и срце доспеју у плућа. У екстремним случајевима, својом масом могу затворити чак и велике крвне судове плућа, чиме се прекида проток крви кроз одређени део плућа – објашњава начелник Клинике за ургентну интерну медицину потпуковник проф. др Слободан Обра-

довић и додаје да је пораст оболелих од те болести добрим делом условљен модернизацијом и брзом дијагностиком. Он каже да се права „епидемија“ те болести бележи управо од 2008. године, кад је уведен мултислајсни скенер који детектује аномалије у крвним судовима. Његовом употребом само Војномедицинска академија регистровала је вишеструки пораст пацијената у односу на период од пре једне деценије.

Тромбоемболију плућа најчешће карактерише нагло отежано дисање, док више од половине пацијената има и знаке дубоке венске тромбозе – отежена потколеница, некад и цела нога, а у изузетно ретким случајевима рука. Та болест врло лако може бити фатална, нарочито ако је реч о великим тромбовима који, оптерећујући десну комору срца, у потпуности спречавају циркулацију крви. Пацијенти с тежим облицима плућне тромбоемболије у екстремним случајевима могу да изгубе свест. Иако време игра важну улогу, од момента кад пацијент примети прве симптоме до тренутка уклањања тромба може проћи и више сати. Оно што је најбитније, након његовог одстрањивања нема последица, већ се плућа у потпуности опорављају.

– Важно је знати да је тромбоемболија плућа заправо „пратилац“ других болести и стања. Најчешће се јавља после операција, нарочито ортопедских, затим код људи оболелих од малигних болести, трудница и породилца. Иако хирурзи чине све како би после интервенција спречили настајање тромбозе, тај ризик није могуће у потпуности елиминисати. Кључно је ставити пацијента „на ноге“ у што краћем року након операције и давати му антикоагулант-

БЕЗ ПОЗИТИВНЕ ЛИСТЕ

– У свету се тренутно примењују три нова орална антикоагулантна лека, која својим карактеристикама далеко надмашују садашњу терапију. Наиме, уз терапију коју тренутно покрива здравствено осигурање неопходно је радити анализу крви и контролисати INR на сваке две недеље, па у односу на резултате кориговати терапију. Проблем је што су те корекције превише честе и недовољно тачне. У овом тренутку на нашој клиници леже три пацијента која су предозирани „старим“ антикоагулантима и који су имали озбиљна, по живот опасна крварења узрокована таквом терапијом. Новим лековима јасно се зна која доза даје какве резултате и нема мерења INR и усклађивања терапије. Много је стабилније дејство лекова, па самим тим нема могућности од крварења. Проблем је што ти лекови нису на позитивној листи, иако је њихово узимање ограничено само на четири до шест месеци, а месечна терапија кошта између четири и пет хиљада динара. Све земље у региону „прешле“ су на те лекове и уврстиле их на позитивну листу – наводи потпуковник Обрадовић.

ну терапију у првом периоду после хируршке интервенције – објашњава начелник Клинике за ургентну и интерну, напомињући да тренутно једино ВМА у Србији уклања тромб из плућа најсавременијом методом – интраваскуларним ултразвуком опакшаном тромбозом (локалном тромбозом), интервенцијом којом се уз помоћ различитих катетера и ултразвука „разбија“ тромб.

Локална тромболиза

Није лако уочити симптоме, јер они умногоме зависе и од величине и брзине настанка емболије. Већина плућних емболија (60–80 одсто) пролази без симптома, јер су затворене претежно мале артерије. Зачепљење више мањих грана плућне артерије доводи до инфаркта плућа, односно изумирања мањих делова плућа која, уколико није санирана дуже време, може довести до компликација. Емболија веће артерије праћена је осећајем губитка ваздуха, убрзаног дисања, болова у пределу грудног коша, убрзаног рада срца, кашља, смањеног крвног притиска... Најизраженији симптоми су знаци тромбозе на екстремитетима, односно местима одакле се тромбови и крећу.

– Када је реч о великом тромбу, неопходно га је разложити. То је могуће системском применом, односно давањем тромболитика (лек за растварање тромба) у вену. Међутим, такав вид лечења изузетно је ризичан, јер тромболитик делује у целом организму, а не само на тромб, па постоји велика вероватноћа да ће доћи до крварења, нарочито код ризичних група какве заправо и у највећем броју погађа

Бели лук у свакодневној исхрани

УНИВЕРЗАЛНИ ЛЕК

Најчешће употребе ове спасоносне намирнице су за проблеме пробаве, за недостатак енергије, за проблеме с дисањем и за проблеме с наметницима у организму.

Већ вековима бели лук (чешњак), осим у кухињи, користи се и у медицинске сврхе. Најчешће употребе ове спасоносне намирнице су за проблеме пробаве, за недостатак енергије, за проблеме с дисањем и за проблеме с наметницима у организму.

Осим народне препоруке, данас и лекари препоручују конзумацију белог лука на дневној бази.

С белим луком се лекари боре против високог крвног притиска, срчаних болести, рака дебелог црева, простате, плућа, желуца, дојке, али и тегоба попут пролива, гихта, кашља, хемероида... Попис је подгачак. Верује се како је бели лук најбоље конзумирати на празан желудац. На тај начин допуштате својствима чешњака да „дочекају“ све токсине које ћете убацити с храном, и униште их. Бели лук је врло снажан антиоксиданс и антибиотик, природни, а с тиме и најбољи филтер за ваш желудац. Бели лук је, тврде студије, најуспешнији код лечења пролива и смиривања желуца код претераног стреса.

Доносимо вам рецепт с белим луком који најбоље одговарају лечењу појединих тегоба:

1. **Бронхитис:** Помијешајте 40 грама насецканог чешњака с 100 милилитара 90-постотног алкохола, ставите у посуду, стаклену, затворите и пустите да одстоји пет до шест дана те процедите. Попијте кашичицу дневно и тегобе би требале нестати.

2. **Астма:** Додајте 15, до 30 капи екстракта чешњака у чашу топле воде и пијте свакодневно.

3. **Хемероиди** или проблеми са столицом: Прокувајте воду, додајте у њу пар режњева белог лука, прокувајте, охладите и попијте.

Иако је бели лук здрав, напомињемо како није чудновата намирница која лечи све. Код озбиљних обољења посетите лекара.

Једноставан природни рецепт

ДА КИЧМА НИКАД НЕ ЗАБОЛИ

Желите да вас кичма више никада не боли? Испробајте овај природни рецепт, и нећете препознати своју кичму. Јер, све што је генијално је заправо веома једноставно и доступно, буквално на дохват руке, о чему се доста вас убедило користивши овај једноставни и ефикасни рецепт за ослобађање болова у леђима, зглобовима и ногама.

Ако желите да заборавите на болове у кичми, свако вече, пред спавање, у року 1,5 месеца треба да једете:

- 1 смокву
- 1 суву кајсију
- 5 сувих шљива

Ови плодови садрже супстанце што изазивају регенерацију ткива, које састављају интервертебралне дискове. Они их чине јачим и чвршћим. Пршљенови почињу сами да стају на одређене њима природна, места, без спољне мануелне корекције.

Пробајте и нећете препознати своју кичму!

Сваки плод посебно садржи одређене елементе и супстанце, а њихово мешање даје одличан лек, који је изузетно ефикасан против болова у кичми. Изузетно је корисно за мушкарце и за жене.

Овај рецепт је добијен на поклон од спортиста-олимпијца, који су на тај начин регенерисали своју кичму после тешких физичких напора.

Будите здрави!

Извор: *Лековити рецепти*

ова болест – каже професор Обрадовић, истичући да је код старијих пацијената често појава и излив крви у мозак приликом венског давања тромболитика.

Он напомиње да нова метода, локална тромболиза, која се последње три године на ВМА интензивно примењује код „тежих“ емболија, даје сјајне резултате. Њена примена најчешће се ради под локалном анестезијом, па је пацијент све време будан. Комплетна интервенција траје свега неколико минута, док катетер остаје у пацијенту 24 или 48 сати.

– Катетерима, који се кроз велике вене, најчешће вратну, убацију у плућа, долази се до тромба. Катетер у себи садржи кристале који стварају ултразвук и рупице. Ултразвук је задужен да „растресе“ тромб, а рупице на катетеру служе да се кроз њих испушта лек. Уместо велике дозе тромболитика који би раније пацијент морао вен-

ски да прими како би се тромб разбио, сада се даје врло мала доза, али тачно у тромбу, па се постижу далеко бољи резултати и то без угрожавања живота пацијента – појашњава принцип функционисања нове методе лечења проф. Обрадовић и додаје да се комплетна процедура изводи у сали уз присуство стручних тимова Клинике за ургентну интерну медицину и Института за радиологију.

У болничким условима сваки осми болесник умре од тромбоемболије плућа, болести која је пет пута чешћи узрок смрти него интрахоспиталне инфекције, а годишње однесе више живота него карцином простате, карцином плућа и саобраћајног трауматизма заједно. Само у земљама Европске уније годишње се региструје више од милион случајева тромбоемболије плућа.

Промене начина живота, предуго седе-

ње, смањена покретљивост, дужи животни век, само су неки од потенцијалних узрока тромбозе. Нема сумње да је експанзији тој болести умногоме допринела модерна технологија и правовремена дијагностика. Лекари ВМА раде све што је до њих – квалитетну дијагностику, брзу интервенцију и прецизан мониторинг пацијената. Ипак, као и свака друга подмукла болест, тако и плућна тромбоемболија често има маскиране симптоме и прикривену клиничку слику коју пацијенти теже препознају. Мисли да то њима не може да се деси, да је реч о премору или некој другој „безазленој бољки“, лекару одлазе у последњим минутима, када им живот већ „виси о концу“.

Мирјана КРСТОВИЋ

Извор: *Одбрана*

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА

Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Милен Чуљић

Година XIII ■ Број 142 ■ Новембар 2015.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић, мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња, Ранко
Бабић, Будимир М. Попадић, Никола
Оташ, Душан Старчевић

ДОПИСНИЦИ

Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Жељко Будимски (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

Лист излази месечно.

Тираж: 3.000 примерака

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београда, ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“, тел. 011/2446977 и 064/1427122; Клијенте прима понедељком, средом и четвртком: зими од 17.00 - 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел. 015/314307 и 064/2328165; Клијенте прима: четвртком од 18.00 - 19.00 часова;

***Весовић Н. Мирјана** у Београду, Ул. Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-15 часова и у Крагујевцу – Ул. Светозара Марковића бр. 19, средом од 15-18 часова.

Телефони: 063/8446-900 и 064/413-148

За потребе војних пензионера ови адвокати обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 20 одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и Гордана Бучевац Стефановић), односно 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић). Редослед адвоката дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигуранци.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 011/8333-142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и 011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Не дајте народу хлеба.
Хлеб јоји!*

*Можда је рај
само реклама за ћакао.*

*Порушише нам мостове.
Нисмо присиљали да нас
прелазе.*

*Обећавани су нам брда и
долине.
Зашто и живимо збрда-
здола.*

*Не клања се онај
коме крче црева.*

*Памет у љаву!
А штиа у сћомак?*

*Пиромани широм светла
ћасе нам ћожаре.*

Зоран Р. Ковачевић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стоматолошка ординација „Президент М“, Звездара, Михаила Булгакова (бивша Душана Петровића Шанета) 46, са тимом искусних стручњака, војним пензионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматолошки преглед, консултација и стручно мишљење,

Остале стоматолошке услуге (протезе, пломбе, надogradње и друго), уз значајне финансијске погодности – плаћање на рате или са попустом, у зависности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све стоматолошке услуге брзо, квалитетно и повољно.**

Телефони за контакт и информације: **011/342-7481, 063/214-800, 064/135-1487.**